№ 4(586)
Серада, 13 студзеня 1999 г.
Выдавецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Кошт: у кіёсках і крамах — 5000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадо...

Якуб Колас

Будзьце пільнымі!

Як гора-палітыкам хочацца, каб у Беларусі не было... беларусаў

У канцы мінулага года ўсё беларускае грамадства было ўцягнута ў чарговы палітычны фарс. Адны, пачуўшы пра вынікі паездкі А.Лукашэнкі ў Маскву, падтрымлівалі прэзідэнта, другія лаялі, трэція — а іх большасць, сціснуўшы кулакі і зубы і трымаючы выразную дулю ў кішэні, стаялі ў чэргах за яйкамі і маслам. Пры гэтым дэмакратычныя пласты грамадства неяк зусім забыліся пра чарговую пастку, якую ім рыхтуе сённяшні рэжым. Тым больш што афіцыйная прапаганда спецыяльна заціхла, як паляўнічы, які баіцца спалохаць сваю ахвяру.

Дастаткова толькі прыгадаць сталінскія перапісы насельніцтва СССР і іх наступныя вынікі. Таму грамадзяне Беларусі павінны быць вельмі пільнымі і падрыхтаванымі да гэтай вельмі простай, але разам з тым і небяспечнай для дэмакратыі і нацыянальнага адраджэння справы.

Па-першае, перапісныя лісты, зацверджаныя загадам міністра статыстыкі і аналізу Рэспублікі Беларусь №223 ад 02.10.1998, падрыхтаваны толькі на рускай мове, што з'яўляецца грубым парушэннем Канстытуцыі Беларусі і Закона аб мовах. Таму першая мая парада да чытачоў газеты. Патрабуйце на аснове 50 артыкула прэзідэнцкай Канстытуцыі 1996 г. ад перапісчыкаў бланкаў на беларускай мове і запаўняйце іх таксама па-беларуску. Самая вялікая небяспека заключаецца ў славутым "пятым пункце" перапіснога ліста. Пры савецкай уладзе гэта была графа "нацыянальнасць", а зараз гэта — "язык". Заўважце, не "мова", а "язык". Гэты раздзел складаецца з трох пытанняў. Першага пытання наконт "роднай мовы" спачатку наогул не было, але потым, пад націскам грамадскасці, яно з'явілася.

Аднак самая вялікая шкода ўтрымліваецца ў двух наступных пытаннях: "На каком языке Вы обычно разговариваете дома?" і "Другой язык, которым свободно владеете". Вось тут, як кажуць, сабака і закапаны. Другое пытанне, з погляду звычайнай логікі, цалкам недарэчнае. Здавалася б, каму якая справа да маёй хатняй мовы? А можа, я дома зусім не размаўляю? Тым больш калі жыву адзін у пакоі ці кватэры. Аднак прэзідэнту і яго хаўруснікам патрэбны толькі адзін адказ, і Вы можаце здагадацца які. Правільна! Адказ толькі адзін. Дома нашыя грамадзяне размаўляюць звычайна на "трасянцы", а некаторыя і з дадаткам "модных слоў і выразаў", запазычаных з суседняй мовы. Але ў перапісе гэты "валапюк" атрымае назву "рускі язык". Калі ж грамадзянін адкажа, што дома ён размаўляе выключна на мове эсперанта, то яго заганяць у прэзідэнцкую пастку трэцім, зусім простым, на першы погляд, пытаннем пра другую, вядомую яму, мову. Праўда, нават у савецкіх анкетах гэтае пытанне ставілася па-іншаму, больш дакладна. Не "другой язык", а "другие языки, которыми Вы свободно владеете". Гэта вельмі важна ў беларускіх умовах, калі, напрыклад, большасць грамадзян Заходняй Беларусі добра валодаюць не толькі рускай, але і польскай моваю, а на Палессі — украінскай, і гэтак далей. Але ўладам зноў патрэбны толькі адзін дакладны адказ. Другая мова — толькі руская, калі яна ўжо не першая, і ніякіх іншых. Кропка. Прыехалі, таварышы і спадары! Відаць, невыпадкова прэзідэнт у інтэрв'ю некалькі разоў заявіў, што на Беларусі жыве 25% рускіх, а яшчэ 25% — гэта, як бачым, дзеці змешаных шлюбаў. Цікава, адкуль ён гэта ведае?

Перапіс і павінен "даказаць" усяму свету, што беларусаў на Беларусі не большасць, а меншасць, і таму далучэнне да Расіі непазбежнае.

Шаноўныя чытачы, зараз Вы ведаеце пра задумы тых гора-палітыкаў, якія распачалі задуманы перапіс. А таму будзьце вельмі пільнымі, і калі хочаце жыць у незалежнай, заможнай, дэмакратычнай Беларусі, калі хочаце захаваць беларускую мову і культуру (а таксама мовы і культуры іншых народаў, што здаўна жывуць у нашай краіне), то шмат разоў падумайце, калі будзеце адказваць на пытанні. Адказаўшы, праверце, каб перапісчык дакладна і па-беларуску запісаў Ваш адказ у бланк.

Хачу звярнуцца і да перапісчыкаў, а гэта наша моладзь, у асноўным студэнты ВНУ. Сябры, пішыце праўду, задавайце пытанні і пішыце адказы грамадзян у перапісныя лісты па-беларуску. Гэта ваша канстытуцыйнае права, і ні адзін прэзідэнт не зможа Вас гэтага пазбавіць!

Жыве Беларусь!
Жыве вечна!

Алег ТРУСАЎ,
першы намеснік старшыні Таварыства беларускай мовы імя Ф.Скарыны.

Да беларускіх палітычных і грамадскіх арганізацый, грамадскіх дзеячаў дэмакратычнай арыентацыі, удзельнікаў Нацыянальнага Кангрэса дэмакратычных сіл Беларусі

Паважаныя спадарыні і спадары, сябры і аднадумцы, грамадзяне Беларусі!

25 снежня 1998 года прэзідэнт Расіі Ельцын і прэзідэнт Беларусі Лукашэнка заключылі бессаромны пакт аб будучай акупацыі нашай краіны і абвясцілі план анексіі Беларусі Расіяй. Гэты пакт ёсць пагроза самому існаванню беларускай дзяржавы і беларускай нацыі.

Каб супрацьстаяць анексіі і абараніць Бацькаўшчыну, нам, усім грамадзянам Беларусі, трэба скансалідавацца на грунце беларускай нацыянальнай ідэі, дзяржаўнай незалежнасці Беларусі, дзяржаўнасці беларускай мовы, змагання з дыктатурай. Толькі нацыянальная ідэя яднае нацыю, і толькі арганізаваная сіла можа яе абараніць. Заклікаем усіх грамадзян Беларусі, усіх грамадскіх і палітычных дзеячаў, арганізацыі і партыі дэмакратычнага незалежніцкага кірунку стаць у абароне незалежнасці Беларусі поплеч з Беларускім народным фронтам.

Кожная асоба дзейнічае згодна са сваімі прынцыпамі, кожная арганізацыя — згодна са сваёй праграмай і статутам, але ўсе мы стаім на грунце нацыянальнай ідэі, дзяржаўнай незалежнасці Беларусі, дзяржаўнасці беларускай мовы. Усе — супраць расійскага імперыялізму і любых саюзаў з Расіяй. Усе мы змагаемся з дыктатарскім рэжымам і з пагрозай акупацыі Беларусі. Гэта і ёсць нацыянальна-вызваленчы рух, паяднаны супольнай ідэяй і скаардынаваны ўзгодненым дзеяннем.

Беларускі народны фронт накіроўвае на Кангрэс сваіх прадстаўнікоў. Мы не падтрымліваем спроб стварыць з Кангрэса нейкую арганізацыю са сталымі органамі. Заклікаем усіх рэальна глянуць на стан Беларусі, на свае магчымасці і становішча і не марнаваць час на дэклараванне чарговых арганізацыйных фантомаў. Але мы падтрымліваем каардынацыю ў вызваленчым руху. Мяркуем, што Кансультацыйная Рада беларускіх дэмакратычных арганізацый магла б быць дапоўненая прадстаўніком ад Ценявога Ураду БНФ і надалей выконваць свае функцыі.

Першым і галоўным пунктам парадку дня дэмакратычнага сходу павінна стаць ацэнка пакту Лукашэнкі — Ельцына ад 25 снежня 1998 года.

Змаганне за дэмакратычны канстытуцыйны лад і за незалежнасць Беларусі сёння неадлучныя адно ад аднаго. Нельга ўдзельнічаць у выбарчых фарсах, наладжаных рэжымам для ўласнага ўмацавання і для ўзаконення анексіі Беларусі. Думаючы пра лёс незалежнасці краіны, кожны грамадзянін, кожная арганізацыя павінны прыняць для сябе рашэнне пра няўдзел у лукашэнкаўскіх неканстытуцыйных выбарах, каб не легалізаваць антыбеларускі рэжым. Выбары ва ўмовах дыктатуры выйграе толькі дыктатар.

Калі б палітычныя арганізацыі сталі на гэтую агульную пазіцыю, гэта было б добрым знакам кансалідацыі на грунце незалежніцкіх і дэмакратычных ідэй.

Беларускі народны фронт, як рэальная вызваленчая антыімперская сіла, у час пагрозы для незалежнасці краіны бярэ на сябе адказнасць за лёс Беларусі. Фронт ніколі не змірыцца з дыктатурай, этнацыдам беларусаў, пагрозай незалежнасці і дзяржаўнаму існаванню Беларусі.

Сойм БНФ "Адраджэнне"
10 студзеня 1999 г.
г.Мінск.

Слышали?

Минчанам разрешили защищать суверенитет Беларуси

В Минском городском исполнительном комитете рассмотрено заявление Белорусской социал-демократической партии (БСДП) о проведении демонстрации и митинга в защиту государственного суверенитета Республики Беларусь. В ответе, подписанном председателем исполкома В.Ермошиным, говорится:

"...БСДП вправе провести 17 января 1999 года указанные мероприятия без создания помех пешеходному движению и с общим количеством участников до 7 тысяч человек в следующем порядке:

— 12.00 — сбор на площади Я.Коласа, движение по тротуарам пр.Ф.Скорины до ул.Я.Купалы, далее — поворот направо до пл.Парижской коммуны;

— с 13.00 до 14.00 — митинг на площади Парижской коммуны".

Итак, дорогие минчане, городская власть дала разрешение вам на защиту государственного суверенитета. Организаторы демонстрации и митинга ждут вас в указанное время.

Надвор'е

13 і 14 студзеня на тэрыторыі рэспублікі захаваецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, часам снег, слабая мяцеліца. Вецер заходні 5—10 м/с. Тэмпература паветра ўначы -6...-11, 14-га — па ўсходзе — да -14; удзень — -2...-7.

Хто — каго?

Зноў Еўропа стаіць перад дылемай — каго лічыць легітымным прадстаўніком беларускага парламента: Вярхоўны Савет 13-га склікання альбо так званую Палату прадстаўнікоў

13 студзеня дэлегацыя Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 13-га склікання ў складзе Анатоля Лябедзькі і Уладзіміра Нісцюка накіроўваецца ў Вену. Тут адбудзецца пасяджэнне пастаяннага камітэта Парламенцкай Асамблеі АБСЕ.

Пасля так званага лістападаўскага рэферэндуму 1996 года перад Парламенцкай Асамблеяй Арганізацыі па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе ўзнікла дылема — каго лічыць легітымным прадстаўніком беларускага парламента: Вярхоўны Савет 13-га склікання альбо так званую Палату прадстаўнікоў.

Напачатку 1997 года ў Вену, дзе праходзіла пасяджэнне пастаяннага камітэта ПА АБСЕ, прыехалі з Беларусі дзве дэлегацыі: адна — ад Вярхоўнага Савета, другая — ад Палаты прадстаўнікоў. Пасля працы мандатнай камісіі і яе заключэння, дыскусіі членаў ПА АБСЕ высветлілася: толькі дэлегацыя Расійскай Федэрацыі лічыць, што прадстаўляць беларускі парламент у аўтарытэтнай міжнароднай арганізацыі павінна Палата прадстаўнікоў. Усе астатнія дэлегацыі, а гэта прадстаўнікі парламентаў больш чым 50 краін свету, аддалі свае галасы на карысць Вярхоўнага Савета. Так, калі казаць языком спорту, Вярхоўны Савет 13-га склікання перамог у першым раўндзе.

У 1998 годзе "палатнікі" зрабілі паўторную спробу. У сталіцы Даніі, дзе праходзіла чарговая сесія ПА АБСЕ, зноў апынуліся дзве беларускія дэлегацыі. І зноў міжнародным парламентарыям прыйшлося займацца беларускай праблемай. На гэты раз разам з Расіяй у падтрымку Палаты прадстаўнікоў выступіла яшчэ і дэлегацыя Казахстана. Але ў Парламенцкай Асамблеі АБСЕ існуе рэгламент — рашэнне лічыцца прынятым, калі за яго прагаласавалі кансенсусам усе дэлегацыі за выключэннем дзвюх. Такім чынам, вынікі капенгагенскага галасавання былі таксама на карысць легітымнага Вярхоўнага Савета.

І вось 13 студзеня пачынаецца сесія ПА АБСЕ 1999 года. Па словах Уладзіміра Нісцюка, "палатнікі" вельмі старанна рыхтаваліся да яе. Яны разумелі, што схіліць на свой бок дэлегацыі еўрапейскіх краін немагчыма. Таму ўвесь імпэт быў накіраваны на працу з парламентамі краін СНД. Што з гэтага атрымаецца — пакажуць вынікі галасавання ў Вене. Аднак Уладзімір Нісцюк, які кантактуе са сваімі калегамі з краін СНД, упэўнены, што далёка не ўсе з іх будуць спяваць пад дудку Расіі. У прыватнасці перад ад'ездам у Вену не збіраліся выступаць супраць легітымнага Вярхоўнага Савета парламентарыі Украіны і Грузіі, Азербайджана і Арменіі... Нават дэпутаты Кыргызстана, на якіх быў асаблівы ціск як на краіну, што ўваходзіць у так званую "чацвёрку", і тыя не хацелі прызнаваць парламент не абраны, а прызначаны адным чалавекам.

Два раунды Палата прадстаўнікоў прайграла. Як будзе на гэты раз?

Уладзімір ГЛОД.

Мысли вслух

Михаил ПАСТУХОВ

Пока "мальчики в кожаных куртках" будут нападать на людей, как волки, цивилизованный мир будет считать Беларусь тоталитарным государством

Как сообщалось (см. "Народная воля", №223, 11.12.98) Андрей Санников и Михаил Пастухов участвовали в праздновании 50-летия Всеобщей декларации прав человека. Редакция попросила рассказать о том, как смотрится Беларусь на фоне других стран и как воспринимается ее "особый" путь развития?

Официальные лица Беларуси пытаются уверить общественность, что у нас с соблюдением прав человека все нормально. На самом же деле эта ситуация далека от благополучной. И, как ни странно, наибольшая угроза правам граждан исходит от государства и его полномочных представителей. Вместо того чтобы соблюдать права и свободы, закрепленные в законах, власти их методично и цинично нарушают или ограничивают. Вспомним хотя бы "мальчиков в кожаных куртках", которые средь бела дня "охотятся" за участниками общественно-политических акций и нападают на них, как бандиты, затаскивая "жертвы" в машины без опознавательных знаков. Даже 50-летие Всеобщей декларации прав человека "блюстители порядка" встретили своеобразно. Они судили депутата Верховного Совета Валерия Щукина, профессора Юрия Ходыко, руководителя правозащитного центра Алеся Беляцкого, других граждан, собравшихся на Октябрьской площади по поводу предстоящего Дня прав человека.

Нынешняя власть становится все более агрессивной в отношениях с гражданами. Она откровенно посягает на их неотъемлемые права. При наличии декларированных прав граждане остаются бесправными и не могут их реализовать.

Между тем само государство не выполняет перед гражданами своих обязательств, установленных Конституцией и законами. Оно не обеспечивает даже прожиточного минимума. А ведь первейшая задача любого государства — создать для людей достойные условия жизни, касающиеся питания, одежды, медицинского ухода, социального обеспечения.

Своеобразие белорусского государства и в том, что органы государственной власти и их должностные лица откровенно игнорируют Конституцию и законы, признавая исключительно указания президента страны. Весь государственный аппарат служит одному лицу, узурпировавшему власть.

В теории права такое государство называется тоталитарным, диктаторским. В силу противоречия с обществом и его интересами оно создает потенциальную угрозу правам и свободам граждан. В этой связи возникает необходимость преобразования тоталитарного государства в демократическое, при котором права человека только и могут соблюдаться. Такое государство основано на верховенстве закона, разделении властей, уважении прав и свобод граждан.

Именно эти принципы государственного устройства неукоснительно соблюдаются большинством европейских государств. И показательно, что там достигли существенных успехов в обеспечении уровня жизни.

Стоит ли искать "особый" путь развития? Мне представляется, что надежнее апробированный другими странами путь.

До тех пор, пока власти не изменят своего отношения к демократическим институтам и общечеловеческим ценностям, не изменится и ситуация с правами человека. Здесь нужна политическая воля тех, кто стоит у руля власти.

"Непричесанное" письмо

Не будет пока у нас президентом Ивонка Сурвила

Здравствуйте!

Несколько недель лежит у меня "Народная воля" за 27 ноября со статьей "Кто будет следующим президентом?". Читал и первый отклик на поставленный вопрос.

Все это время размышляю над проблемой и прихожу к весьма неутешительному выводу: не будет у нас президентом уважаемая Ивонка Сурвила. С горечью надо признать, что не дорос наш "рассудительный белорус" до таких руководителей, как Станислав Шушкевич и Ивонка Сурвила.

Родители моей жены живут на Могилевщине. Вспоминаю разговор с ними накануне референдума 1996 года. Слова тестя: "Дети, вы молодые, вам жить, а голосовать мы будем по-своему (т.е. по Лукашенко)". Теща: "Да хоть золотого теперь поставь, все равно ничего не поправить, а Сашку (т.е. Лукашенко) все мешают".

И про ноги, которые мешают плохому танцору, и про иное мешающее им говорил — словно горохом о стенку — "Он хороший, он правильный, ему мешают...".

Это только один пример разговора со стариками, а сколько их было и не только со стариками. В массе своей люди зомбированы, а мы хотим Ивонку Сурвила.

Искру надежды вдохнуло в меня возвращение в политику М.Н.Чигиря. Помню его заявление об отставке. Это поступок истинно смелого, умного человека. И люди думающие его знают, помнят и поддержат. А Ивонка Сурвила и все белорусы мира после того как, восстановится на земле Беларуси власть с человеческим лицом, помогут Беларуси восстановиться.

Хочу сказать Г.Карпенко и В.Гончару — помогите М.Н.Чигирю, если вы искренне болеете за нашу Беларусь, и впоследствии займите достойные посты в его правительстве. И силовые министры должны о многом подумать и уже думают — уверен в этом. Ведь не глупые люди, боевые генералы есть среди них.

М.Н.Чигирь говорит, что ему могут напомнить о судьбе Галины Старовойтовой, но ведь и другой стороне надо помнить о судьбе Николае Чаушеску.

И в заключение слово к президенту. Вы — отец, позже будете дедом. У Вас еще есть возможность сделать так, чтобы потом не стыдно было глядеть в глаза своим внукам.

Валерий Егорович ГОНТАРЕВ, 51 год.
г.Рогачев.

Норавы

Браты-разбойнікі атрымалі на ўсю катушку

Па прыгавору Віцебскага абласнога суда да працяглых тэрмінаў пазбаўлення волі асуджаны за наўмыснае забойства старога пенсіянера родныя браты Коньшавы з Бешанковіцкага раёна. Старэйшы — 26-гадовы Уладзімір — адправіцца ў калонію ў трэці раз, цяпер — на 25 гадоў. Малодшы за яго на 4 гады Аляксандр адбудзе ў няволі 20 гадоў. Гэтыя азвярэўшыя хлопцы ў пошуках дабычы аблюбавалі сабе дом дзеда з бабулькай у адной з вёсак раёна і ў сакавіку мінулага года, застрашыўшы старых, забралі ў іх 200 тысяч рублёў. Можа, калі б пацярпеўшыя звярнуліся ў міліцыю, чарговай бяды не здарылася б. Адчуваючы сябе беспакаранымі, браты праз месяц зноў вярнуліся ў гэтую хату і сустрэлі аднаго гаспадара, які адправіў жонку ў бальніцу.

Размова на гэты раз была кароткай. Злачынцы, нанёсшы 7 удараў па галаве старога, забілі яго і забралі дзве бутэлькі гарэлкі і 300 тысяч рублёў. Калі пачынала цямнець, нелюдзі рашылі вярнуцца ў хату, каб спаліць яе і знішчыць тым самым сляды жахлівага злачынства. Перашкодзіў ім гэта зрабіць прыехаўшы сын, які заўважыў падазроных асоб. Забойцаў арыштавалі ўжо на наступны дзень. Яны атрымалі сваё за ўчыненае, аднак турбуе, колькі такіх адзінокіх старых і нямоглых застаюцца ў смяротнай небяспецы. Такіх бездапаможных людзей усё часцей сярод ночы рабуюць, зневажаюць і, звычайна, нічога не забраўшы, забіваюць у дзікай злобе. Хто пакладзе канец гэтай страшнай яве нашых дзён?

Уладзімір ШЫК.

Стоп-кадр

Таблица "Опасная зона" на фоне композиции из серпа и молота в микрорайоне Шабаны.

Фото IREX/ProMedia.

Шчыра

Яўген ФІЛІПОВІЧ

Да ўлады любой цаной? Не, для БНФ гэта не галоўнае...

Дазвольце спачатку асабіста павітацца з лідэрам партыі "Здравый смысл" спадаром І.І.Каравайчыкам, з якім у мяне ў мінулым годзе адбылася сустрэча.

Паважаны Іван Іванавіч! Дыскусія, якая, як Вы памятаеце, адбылася паміж мною і Вамі, паказала, што Вы, на мой погляд, у некаторых пытаннях памыляецеся. Даказаць гэта Вам я не змог, таму што Вы, як я разумею, у сілу свайго становішча як лідэра партыі навучыліся вяшчаць і развучыліся слухаць. А не хацелася б, каб Вы памыляліся, таму што, па-першае, як я бачу, Вы — асоба неардынарная, а па-другое, Вы — лідэр партыі. А памылкі лідэра партыі вельмі дорага каштуюць. Гэтага не могуць не разумець кіраўнікі ўсіх партый і рухаў.

Пачнем, бадай, з Вашага абурэння наконт таго, што я не належу да якой-небудзь партыі, руху і г.д. Справа ў тым, паважаны Іван Іванавіч, што я — чалавек здольны разважаць, аналізаваць. А стаўшы членам якой-небудзь партыі, неабходна не разважаць, а безагаворачна падтрымліваць яе праграму і статут. Я ўступлю ў якую-небудзь партыю толькі тады, калі яе праграма і статут будуць поўнасцю адпавядаць маім перакананням.

Як памятаеце, Вы асуджалі БНФ, што яны не дабіліся ўлады, хаця ў іх, згодна з Вашым меркаваннем, былі такія магчымасці! Што тут можна сказаць? Я лічу, што каб яны (БНФ) паставілі самамэту — любой цаной дабіцца ўлады, то яны, безумоўна, дабіліся б. Але мэта, на мой погляд, у БНФ была другой — стаць авангардам беларускага народа. А быць авангардам народа — гэта не значыць выдыгаць перад ім. Быць авангардам — гэта казаць народу праўду, казаць, што шлях да свабоды і незалежнасці цяжкі і цярністы, казаць, што ніхто не зробіць народ шчаслівым, акрамя яго самога, казаць, што ў барацьбе дасягаецца шчасце, казаць, што ў згуртаванасці — сіла народа, а згуртаваць народ могуць толькі старажытныя традыцыі, нацыянальныя сімвалы, родная мова народа. Як вядома, горкая праўда не спадабалася народу, яму спадабалася салодкая хлусня, што прыйдзе такі герой-супермэн, які і накорміць народ, і напоіць яго...

Цяпер існуюць такія крылатыя выразы: "Я параюся з народам", "Што народ скажа, тое я і зраблю". Я думаю, што Вы ўяўляеце сабе, паважаны Іван Іванавіч, якая лухта і бессэнсоўнасць гэтыя выразы! Ды каб народ ведаў, што яму рабіць і мог сам сабой кіраваць, дык нашто б яму былі гэтыя ўлады, гэтыя лідэры?! У тым і справа, што народ не можа сам сабой кіраваць! "Але ж згодна з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, адзінай крыніцай улады ў дзяржаве з'яўляецца народ", — запярэчыце Вы. Так, менавіта крыніцай улады, а не самой уладай!

Справа ў тым, што народ, прабачце за грубаваты выраз, складаецца з разумных і дурняў, псіхічна нармальных і псіхічна ненармальных, геніяў і звычайных людзей, таленавітых і бездараў, адукаваных і неадукаваных, старых і маладых, мужчын і жанчын, здаровых і хворых і г.д. Як бачым, народ (і не толькі беларускі) увогуле серадначок па ўсіх паказчыках. Я хачу, каб Вы мяне асабліва тут правільна зразумелі: я хачу сказаць, што народ — серадначок у інтэлектуальным плане, а вось наконт сілы і магутнасці, то яны ў народа бязмежныя.

Звычайна, згодна з традыцыямі, авангардам народа з'яўляюцца людзі разумныя, псіхічна нармальныя, адукаваныя, таленавітыя і геніяльныя. Гэтыя людзі ў наш час называюцца інтэлігенцыяй.

"Талантам надо помогать, а бездари пробьются сами" — такая прымаўка існуе ў інтэлігентных колах. Гэтая прымаўка гаворыць аб тым, што бездары вельмі актыўныя, нахрапістыя і нахабныя. Менавіта яны вельмі "страмяцца да ўласці", як гавораць беларусы. І ім гэта пакуль што ўдавалася, асабліва ў былым Савецкім Саюзе, дзе былі парушаны традыцыі. А менавіта з дапамогай традыцый раней уладныя структуры былі абаронены ад гэтых нахабнікаў-бездараў. Успомнім радок з "Інтэрнацыянала": "Кто был никем, тот станет всем". Успомнім выказванне Ул.І.Леніна: "Интеллигенция — г...".

Вось гэтым парушэннем традыцый была адкрыта заслона для бездараў ва ўладныя структуры ў савецкія часы.

Дабіўшыся ўлады, бездары ў першую чаргу аб'яўляюць сябе геніямі. Скажыце, калі ласка, а Ленін і Сталін былі геніямі? А калі так, то чаму пры іх асабліва пакутавалі людзі? Аб тым, што краінай кіруе бездар, яскрава сведчаць вынікі яго кіравання.

А яшчэ адной адметнай рысай бездараў з'яўляецца тое, што яны не церпяць у сваім акружэнні прафесіяналаў — людзей таленавітых ці геніяльных. Яны змагаюцца з імі ўсімі сродкамі, аж да фізічнага знішчэння. Бездары акружаюць сябе такімі ж бездарамі.

Успомнім у сувязі з гэтым, што рабілі тыя, "кто был никем, а стал всем", пасля перавароту ў кастрычніку 1917 года.

Па-першае, адмянілі традыцыі — рэлігію, старажытныя нацыянальныя сімвалы, замяніўшы іх на прыдуманыя імі. Па-другое, разагналі інтэлігенцыю. Рэлігія, нацыянальныя сімвалы, мова народа, а таксама павага да сваёй інтэлігенцыі — гэта асноўнае, на чым трымаецца дзяржаўнасць, аснова дабрабыту народа.

У Расіі зараз вярнулі старадаўнія традыцыі — рэлігію, старажытныя нацыянальныя сімвалы, пашану да інтэлігенцыі, і гэтым, магчыма, вернуць росквіт дзяржавы. У нас жа ўсё пакуль наадварот.

Бэнээфаўцаў многія папракаюць, што яны пачалі з адраджэння традыцый, з мовы. А трэба было, маўляў, спачатку падняць эканоміку, накарміць народ. Дарэчы, такога ж меркавання прытрымліваецеся і Вы, паважаны Іван Іванавіч. А давайце з Вамі як з эканамістам паразважаем, што значыць накарміць беларускі народ — 10 мільёнаў чалавек хаця б адзін раз. Цяпер, каб добра паесці аднаму, неабходна не менш за сто тысяч зайчыкаў. Памножым гэта на 10 мільёнаў, і атрымаецца трыльён зайчыкаў, а ў далярах па цяперашнім курсе — гэта прыкладна каля 20 мільёнаў даляраў. А калі народ карміць хаця б два разы ў дзень ды цэлы год, то гэта... Дзе ж Вы знойдзеце такога багацея?

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Нидерландский город Коворден намерен сотрудничать с белорусскими регионами

Наладить двустороннее региональное сотрудничество с одним из белорусских городов — такова цель визита в нашу республику делегации муниципалитета нидерландского города Коворден, которая прибыла в Беларусь во главе с мэром этого города. Как сообщили БелТА в пресс-службе МИД, визит организован при содействии Посольства Беларуси в Нидерландах.

Особый интерес для муниципальных властей Ковордена, кстати, входящего в структуру нидерландско-бельгийско-немецкого еврорегиона "Маас-Рейн", представляет реализация экспортного проекта по поставкам белорусских строительных материалов. Нидерландская сторона также считает возможным использовать для укрепления и развития связей с белорусскими партнерами программу ЕС по техническому сотрудничеству европейских регионов в области энергосбережения.

БелТА.

Пр. Маланні.
К. Веранікі, Багуміла, Гіляра.

100 гадоў з дня нараджэння В. З. Каржа (1899—1967), арганізатара партызанскага руху на Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, Героя Савецкага Саюза.

СТУДЗЕНЬ
13
'99 СЕРАДА

Усход 8.23
Заход 16.16
Даўж. дня 7.53

Апошн. квадра 9 студзеня
Усход 5.16
Заход 14.13

Народная Воля 13 СТУДЗЕНЯ 1999 г.

Да ўлады любой цаной? Не, для БНФ гэта не галоўнае...

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Як бачым, паважаны Іван Іванавіч, усе размовы аб тым, што трэба спачатку накарміць народ, спачатку падняць эканоміку, — лухта і бессэнсоўнасць. Але ўявім сабе, што Вы і Ваша партыя шляхам найвялікшых намаганняў паднялі эканоміку і сабралі грошы, каб накарміць народ. Акрыленыя сваім поспехам, Вы спяшаецеся паведаміць народу гэтую радасную вестку. Але дзе ён, беларускі народ? У роспачы Вы пачынаеце гукаць: "Гэй, народ, дзе ты?!". І голас з неба Вам кажа: "Пакуль Вы паднімалі эканоміку і сабіралі грошы, каб накарміць народ, народ беларускі памёр". — "А гэта хто вакол?" — пытаецеся вы. "А гэта — не беларускі народ, гэта — расейска-бальшавіцкі народ", — адказвае Вам голас з неба.

Цяпер разумееце, паважаны Іван Іванавіч, чаму БНФ пачаў з мовы? Трэба ў першую чаргу захаваць беларускі народ, каб было для каго падымаць эканоміку і было каго забяспечваць прадуктамі харчавання.

А народ беларускі чамусьці вельмі любіць, калі яму лапшу на вушы вешаюць, асабліва любіць, калі абяцаюць яго накарміць, і крочыць назад да тых, хто плявецца ў хвасце і бессаромна хлусіць яму.

Як бачым, вынік ад гэтых крокаў назад несуцяшальны.

Вось чаму я падтрымліваю БНФ, які, нягледзячы ні на што, усё ж застаўся авангардам народа, і, дарэчы, настойліва раю Вам і Вашай партыі перайсці ў авангард. Перакананы, што там, побач з БНФ, Ваша месца. Плясціся ў хвасце — гэта не для Вас!

Мне, дарэчы, хацелася б адказаць і таму пажыламу мужчыне, які тады быў у вашай штабкватэры і так эмацыянальна даказваў мне, што беларускаму народу "ўсё раўно, на каком языке разгаварываць". Што, маўляў, ён і сам у дзяцінстве размаўляў на беларускай мове, але цяпер ён запамятаваў яе, а гэтыя бэнээфаўцы хочуць прымусіць яго размаўляць па-беларуску.

Ведаеце, нават прыкра становіцца, калі бачыш, як людзі сталыя, адукаваныя, а так спрошчана разважаюць, як малыя дзеці. У яго разуменні ўяўляецца, што калі б народ даручыў кіраўніцтва дзяржавай БНФ, то яны нічым бы іншым не займаліся б, а толькі мовай. Прычым прымушалі б размаўляць па-беларуску ляжачых старых. Няўжо Вы, мой паважаны пажылы апанент, лічыце бэнээфаўцаў за ідыётаў? Ды бэнээфаўцы, на мой погляд, калі б былі ва ўладзе, разважалі б так: калі ты ляжачы старац, то хто цябе будзе прымушаць размаўляць па-беларуску? У сябе на кухні ты хоць на іўрыце гавары. А вось калі ты яшчэ малады і працуеш на прадпрыемстве, то, будзь ласкавы, так, гэта маё меркаванне, гадоў праз чатыры-пяць вывучыць дзяржаўную мову (калі б ва ўладзе былі бэнээфаўцы, то дзяржаўнай мовай, бясспрэчна, была б беларуская мова). Да таго ж тады былі б арганізаваны курсы па вывучэнні дзяржаўнай мовы.

"А навошта?" — упарта будзе пярэчыць мой апанент. А гэта для таго, каб мы адчулі сябе свабоднымі людзьмі ў свабоднай краіне. Чужая мова нават прыродай (і жывой, і нежывой, хаця лічыцца, што нежывой прыроды ўвогуле не бывае) ўспрымаецца з пачуццём жаху: у краіне чужынцы! Людзі, для якіх чужая мова стала роднай, падсвядома ўспрымаюць сябе рабамі. А ці могуць рабы падняць эканоміку? Вышэйшае шчасце для раба — гэта быць накормленым. Вось чаму і існуе такі крылаты выраз у беларусаў: "Я хачу быць сыты".

Цяпер, спадзяюся, зразумела, мой паважаны пажылы апанент, чаму бэнээфаўцы надаюць такую ўвагу мове, адраджэнню традыцый беларускага народа? А што датычыць эканомікі, то ў бэнээфаўцаў была самая шырокая, самая змястоўная перадвыбарная праграма эканамічных пераўтварэнняў Беларусі. Чаго варты адзін толькі Чарнаморска-Балтыйскі нафтавы калектар! Кіраўніцтва тады абазвала яго "чэпухою", а цяпер і само робіць захады па дастаўцы нафты з Бліжняга Усходу. Але ж гэтая дастаўка тады, чатыры гады таму, абышлася б Беларусі значна танней, ды й грошай у Беларусі тады было значна больш.

А яшчэ, паважаны Іван Іванавіч, у мяне выклікае непаразуменне Ваша меркаванне, што, маўляў, пакуль яшчэ не настала пара для актыўных выступленняў беларускага народа (у выглядзе мітынгаў, дэманстрацый, пікетаў і г.д.), у якіх народ змог бы выказаць кіраўніцтву сваю згоду ці нязгоду з праводзімай кіраўніцтвам палітыкай.

Гэтае Ваша меркаванне выклікае ў мяне ўспамін пра стары кінафільм пра Камо — баевіка Сталіна. Там ёсць такі эпізод: прыязджае Камо на завод, каб пракантраляваць, як змагаюцца мясцовыя рэвалюцыянеры супраць царскага самаўладдзя. Гэтыя рэвалюцыянеры яму (Камо) кажуць, што пакуль што яны спынілі сваю рэвалюцыйную дзейнасць, таму што надта ж ужо жандары лютуюць. На гэта Камо ім так з'едліва заўважае: "Вядома ж, калі нічога не рабіць, то ніякі жандар не здагадаецца, што вы — рэвалюцыянеры".

У нас тое ж атрымліваецца: калі не праводзіць мітынгаў, дэманстрацый, пікетаў, то кіраўніцтва так і не здагадаецца, што народ незадаволены (ці задаволены) праводзімай кіраўніцтвам палітыкай.

У нас цяпер бывае праводзяцца мітынгі, дэманстрацыі, але неяк не так, як у людзей: народ туляецца па завуголлях, як той зацюканы апостал, і гэтым дэманструе сваё бяссілле перад кіраўніцтвам.

Тут я з Вамі згодзен, паважаны Іван Іванавіч: чым праводзіць такія мітынгі і дэманстрацыі, лепш ужо не праводзіць ніякіх!

Цяпер, каб правесці мітынг ці дэманстрацыю, народу трэба папрасіць дазволу (санкцыю) у кіраўніцтва. Скажыце, паважаны Іван Іванавіч, калі Вы ўваходзіце ў сваю кватэру (у сваю хату), пытаецеся ў кагосьці дазволу, дзе Вам прайсці, дзе вам стаць? Вядома ж — не! Таму што Вы — гаспадар у сваёй хаце! А народ беларускі, выходзіць, не гаспадар у сваёй краіне!

Не, паважаны Іван Іванавіч, усё ж народу трэба калі-нікалі праводзіць мітынгі і дэманстрацыі, каб паказаць кіраўніцтву, хто гаспадар у краіне, і каб прадэманстраваць і кіраўніцтву, і сусветнай супольнасці сваю народную волю. Але не так, як гэта робіцца цяпер. Трэба не дазволу пытацца ў кіраўніцтва, а папярэджваць кіраўніцтва, што будзе народ дэманстраваць сваю волю ў такі дзень, у такі час, у такім месцы, каб кіраўніцтва перакрыла рух там, дзе будзе праводзіцца дэманстрацыя, і стварыла ўмовы для дэманстрацыі волі народа. Так павінна быць, калі гаспадар у краіне — народ!

А народ стане гаспадаром у сваёй краіне толькі тады, калі накіроўваючая і арганізуючая сіла народа — інтэлігенцыя — стане згуртаванай і зойме сваё месца ўперадзе народа — стане авангардам народа.

А народ стане гаспадаром у сваёй краіне толькі тады, калі напраўляючая і арганізуючая сіла народа — інтэлігенцыя стане згуртаванай і зойме сваё месца ўперадзе народа — стане яго авангардам.

Цяпер кожная партыя, кожная групоўка інтэлігенцыі імкнецца да ўлады (маецца на ўвазе імкненне заняць месца ў кіраўніцтве), і ў гэтым імкненні заняць месца яны, не саромеючыся, адштурхоўваць локцямі адзін аднаго. Але ж можна інтэлігенцыі займець уладу над народам і іншым шляхам — шляхам згуртавання і займення павагі ў народа. Тады народ будзе падпарадкоўвацца сваёй інтэлігенцыі, адчуе сваю магутнасць і тады не толькі падыме эканоміку, накорміць сябе, але й горы павярнуць зможа. Але для гэтага народ павінен адчуць, што яго інтэлігенцыя ў любы момант гатова жыццё аддаць за свой народ. Тады і ў кіраўніцтва не пралезуць антынацыянальныя элементы, бездары і народ прымусіць кіраўніцтва абараняць яго інтарэсы.

Вось Вы асуджалі нейкую жанчыну, што яна, маючы добрую зарплату і магчымасць штосьці палажыць у каструлю, усё ж пайшла на мітынг "пустых каструль", пайшла "бразгаць каструляй" (па Вашым выразе). Ды гэтую жанчыну не асуджаць трэба, а трэба стаць на калені перад ёю: яна думае не толькі аб сабе, але і аб бядотным становішчы народа. Я перакананы, што ў гэтым прызначэнне інтэлігенцыі — не турбавацца толькі аб сабе, а думаць і аб сваім народзе, быць авангардам народа.

Калі інтэлігенцыя будзе авангардам народа, калі інтэлігенцыя будзе здольная змагацца за свой народ, калі ў інтэлігенцыі будзе пастаянная духоўная сувязь і пастаянны кантакт са сваім народам, то пры выбары кандыдатаў у кіраўніцтва не будзе праблем: выбар нявартых будзе выключаны, і шлях бездарам у кіраўніцтва будзе перакрыты.

Іншымі словамі, не трэба, каб у партыі, руху была самамэта дабіцца ўлады любой цаной і толькі тады, маўляў, яны (партыя, рух) будуць служыць народу. Народу служыць трэба пры любым кіраўніцтве. Калі кіраўніцтва праводзіць палітыку, якая не даспадобы народу, то не абавязкова старацца гэтае кіраўніцтва адразу здымаць. Гэта бальшавікі-камуністы: ледзь што — і "далоў"! Можна ж, калі Ваша партыя і ўвогуле ўся інтэлігенцыя карыстаюцца аўтарытэтам у народзе, з дапамогай народа накіраваць палітычную дзейнасць улад у патрэбным накірунку.

Трэба ўсведамляць, што і кіраўніцтва, і інтэлігенцыя (і тая, што згуртавалася ў партыі, рухі, і тая, што не належыць да партый, рухаў), і сілавыя структуры — гэта народ. Кіраўніцтву, якое кіруе дыктатарскімі метадамі, выгадна канфрантацыя. Дыктатарскаму кіраўніцтву выгадна грамадзян раздзяліць на "народ" і на "не народ". "Народ", па іх разуменні, — гэта тыя, хто падтрымлівае дыктатарскі рэжым, і тыя, хто супраць, але баязліва маўчаць, а "не народ" — гэта тыя, хто адкрыта супраць. Канфрантацыя дазваляе дыктатарскаму рэжыму "не народ" збіваць, сажаць у турмы. Не, канфрантацыя не выгадна народу і яго авангарду — інтэлігенцыі!

Інтэлігенцыі трэба цярпліва тлумачыць, што народ — гэта і кіраўніцтва, і апазіцыя, і сілавыя структуры, і нават злачынцы. Усе грамадзяне Рэспублікі Беларусь — народ. Трэба цярпліва тлумачыць, што нават злачынцу, якога застукалі на месцы злачынства, нельга пераводзіць у катэгорыю "не народ" і здзяйсняць над ім насілле, таму што, пакуль яго злачынства не пацвердзіць суд, ён карыстаецца ўсімі правамі грамадзян Рэспублікі Беларусь. А пераводзіць у катэгорыю "не народ" мірных дэманстрантаў і здзяйсняць насілле над імі — гэта дзікунства.

Тут трэба сказаць, што часта самі дэманстранты правакуюць кіраўніцтва на такія антызаконныя, антыгуманныя дзеянні. І ўсё гэта з-за бальшавіцкага "далоў": "Далоў кіраўніцтва!", "Кіраўніцтва на муку!". Ці не лепей было б так: "Народ прагне свабоды і незалежнасці!", "Кіраўніцтва, калі ты не здольна даць народу свабоду і незалежнасць, саступі месца тым, хто можа і жадае гэта зрабіць!".

Такія лозунгі — не заклік да звяржэння кіраўніцтва, гэта — дзелавая прапанова. Іншымі словамі: калі б народ меў магчымасць прымусіць цяперашняе кіраўніцтва выконваць яго (народа) волю, то навошта б нам было іншае кіраўніцтва?

Вось так я разумею, паважаны Іван Іванавіч, сваю ролю як радавога з інтэлігенцыі і вашу ролю як лідэра партыі ў сучасным палітычным становішчы.

п.Гарадзішча
Мінскага раёна.

Мифы и реальность

Миф первый

Землю продавать нельзя, иначе ее скупит коварный Запад

Как человек не ленивый, я взял справочник и подсчитал: если бы в Германии национализировали всю землю, а в Беларуси продали половину всей земли, то на каждого белоруса приходилось бы в два с половиной раза (!!!) земли больше, чем на каждого немца. Более того, если бы нашелся дурень, решивший скупить половину белорусской земли, то на налоги, выплачиваемые за эту землю, все белорусы могли бы жить не работая и раз в год позволить себе отдых на Канарских островах. Только вот дурней таких нету...

А если серьезно, то психология на Западе другая. Если капиталист строит завод, он должен быть уверен, что строит его на своей земле, и через год не придет хозяин и не скажет: "Убирай с моей земли свои корпуса, я тут картошку сажать буду!".

Миф второй

У нас добрый президент и злые "бояре". Президенту все мешают

Помилуйте! В Беларуси нет ни одной должности, с которой президент А.Лукашенко не смог бы отправить чиновника не просто в отставку, но и прямо в тюрьму! (Вспомните Леонова, Старовойтова, Винникову!) Если в вашем районе, городе плохой главный местный "вертикальщик" или директор какого-то завода, так ведь их назначил или сам президент, или человек, назначенный президентом. Значит, такие чиновники устраивают президента, они нужны ему и президент полностью отвечает за их действия. (Президент ведь не хочет, чтобы вы сами выбирали чиновников, и, значит, они отвечали за свои действия перед вами!)

Миф третий

Должны объединяться с Россией! Без нее пропадем!

Но ведь маленькие, лежащие не в центре Европы, Литва, Латвия, Эстония не пропали. И ничего, Россия с ними считается, торгует лучше, чем с нами! Оно и понятно. В России многие сферы находятся в частных руках. И там торгуют не по команде президента, а по "команде" личной выгоды!

И еще. Когда объединяются двое богатых, они становятся вдвое богаче. Зато когда объединяются двое нищих, они становятся вдвое беднее. Это закон!

Кроме того, не забывайте, что объединение с Россией — это объединение со всеми ее регионами. В том числе и с теми, где все еще воюют. Вы лично хотите жить под одной крышей со страной, в которой иностранным гражданам, как курам, отрубают головы? Вы хотите иметь с ними единое гражданство? Чтобы они к нам беспрепятственно приезжали? Вы не боитесь за своих детей и близких? Одумайтесь и подумайте, кто все еще сомневается! Чтобы потом не быть проклятыми своими детьми за собственную недальновидность... Тезис-заклинание многих "абы ні было вайны" может кануть в небытие.

Миф четвертый

У нас хорошо, у нас дешевые продукты

Как это ни грустно, но этому очень радуются сельчане. Боже, Боже! До какого отупения надо довести народ, чтобы он радовался тому, что его труд ценят так низко. А что колхознику надо полгода работать, чтобы купить резиновые сапоги, так этого вроде бы никто и не замечает. Никто не видит и того, что кусок железки (коса или лопата) стоит столько же, сколько и два мешка картошки.

Просто сердце кровью обливается, когда видишь, как нищие сельские бабушки буквально молятся на бессовестно обирающую их власть!

Миф пятый

Кредиты нам не нужны

Чтобы страна имела валюту, а значит, чтобы рубль стоил дороже туалетной бумаги, нужно продавать товары за границу. То есть выпускать конкурентоспособную продукцию. Но чтобы выпускать конкурентоспособную продукцию, надо иметь современное оборудование. (Нельзя с помощью молотка, пилы и зубила сделать современный компьютер.) Однако для покупки современного оборудования нужны кредиты. Круг замкнулся. (А кричат у нас о том, что кредиты не нужны только потому, что их никто не предлагает. Так сказать, хорошая мина при плохой игре.)

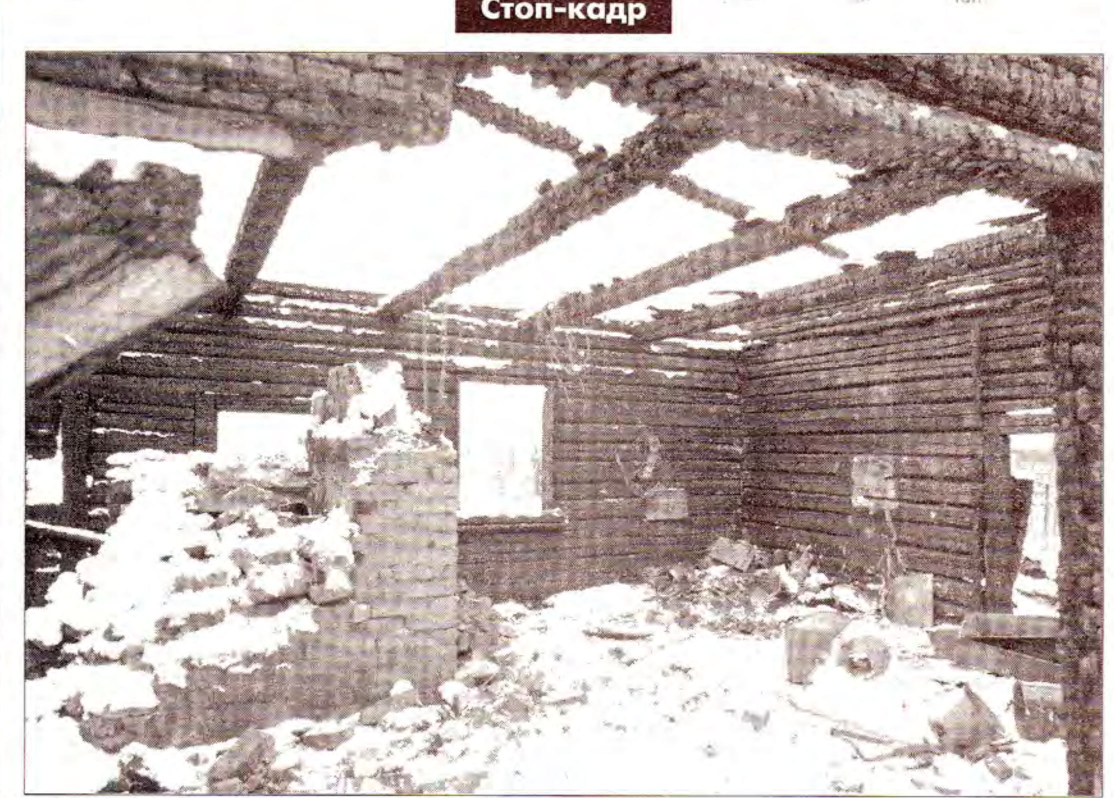
Миф шестой

Запад не хочет, чтобы мы жили богато

Скажите честно, Вы хотели бы, чтобы Вашим соседом был нищий (вор, сумасшедший, хулиган), или чтобы соседом был порядочный, богатый человек, у которого и деньжат при случае можно одолжить, и чаек вечерком погонять? Конечно, наверно, хотели бы видеть соседом богатого человека. Так неужели же западные страны хотят видеть соседом нищую и разоренную Беларусь, от которой можно ожидать всяких пакостей? Разумеется, нет! Они тоже хотят видеть соседом богатую, сытую и спокойную державу!

Мифы рассеивал
Николай ГОДОВ,
житель микрорайона Сухарево г.Минска, ученый.

Стоп-кадр

Пожары зимой... Сколько их происходит по вине самих людей? То пьяный человек с сигаретой прилег на диван, то хозяин забыл вовремя почистить дымоход, то прохудилась электропроводка, то...

Этот снимок сделан в одной из деревень Минской области. Еще вчера в этом доме жили люди, а сегодня они — на снегу. Беда, большая беда!

Фото IREX/ProMedia.

Вспомним...

Кому нужен был обман?

Во время избирательной кампании А.Лукашенко клеймил В.Кебича и членов его правительства за то, что наплодили столько чиновников, так раздули управленческий аппарат в центре и на местах, что простому народу не под силу всех прокормить. Громогласно обещал, что если его изберут президентом, то сократит этот аппарат минимум на 25 процентов. Что получил народ на самом деле? Не сокращение, а еще большее увеличение. Выходит, кебичевский управленческий аппарат народ не мог прокормить, а лукашенковский, еще больше раздутый, может? Кому нужен был тот обман?!

Эдуард Андреевич ЖОРОВ,
пенсионер, инвалид.

Минск.

Криминал

Похититель красоты

За 9 лет деятельности поставского детсада-яслей №1 "Крынічка" случались мелкие кражи продовольствия и инвентаря, но подобного инцидента еще не было. После одного из новогодних утренников в младших группах при передаче дежурства сторож обнаружил пропажу из музыкальной гостиной оригинальной картины из соломки. Казалось, что настроение у педагогов даже после обращения в милицию будет испорчено окончательно и к празднику вернуть панно не удастся. Но, как это нередко бывает на Новый год, случилось чудо, и картина вернулась на прежнее место. Мама одной из девочек, которую накануне забирал домой родственник, учащийся ПТУ, обнаружив в себе способности сыщика, верно вычислила в нем злоумышленника.

Владимир ШИК.

Открытым текстом

Ах, какие вы гадкие!

Дорогая редакция "Народной воли"! Посылаю вам вырезку из многотиражки Минского подшипникового завода. Ее автор — Наталья Лазарева. Она возмущается одним, нехорошим, надо сказать по правде, случаем, который произошел недавно в нашем заводском магазине. Вот маленькая цитата из этой статьи:

"...Толпа перед прилавком росла. На тех, кто стоял впереди, давили стоящие сзади. Одновременно передних от прилавка пытались вытолкать желающие пробиться без очереди. Шум, ругань, оскорбления в адрес продавцов и друг друга. Постепенно люди теряли человеческий облик. И вот наступила кульминация: мощным порывом толпа буквально "вдавила" прилавок внутрь, вместе с ним "поехала" касса, вырвались провода..."

И через несколько малосущественных абзацев следует мораль: "Стыдно, невероятно стыдно от сознания того, как низко мы падаем порой, забывая даже о звании человека".

Слова, казалось бы, правильные. Но ни слова не говорится о том, что же за причина спровоцировала людей на такое поведение, отчего люди начали звереть, выходить из себя, резким жестом отбрасывать в сторону культуру человеческих отношений.

Я понимаю, что в зависимой газете об этом не скажешь, а если и попытаешься, то, как говорится у вас, журналистов, статья пойдет в корзину. Ну, а если разобраться по существу, то где же тогда журналистская этика, принципиальная и вдумчивая позиция журналиста, уважение к читателю?

Я так понимаю: взялся за проблему, сначала раскрой ее главную суть, посмотри, как говорится, "в корень". Ведь, как я понимаю, главное здесь — почему власти "прохлопали ушами" назревающую проблему со снабжением населения продуктами питания. Уверен: многие, кто прочитал эту статью, с отвращением отбросили в сторону эту газетенку. На мой взгляд, нельзя журналистам, в том числе и заводских многотиражек, ходить вокруг да около в то время, когда нужно обращать внимание на главные проблемы нашей жизни и видеть причины происходящего. А "морализировать", по-женски ахать да охать (ах, какие вы гадкие!) — это я бы назвал скользящим взглядом журналиста на тему, за которую он взялся, а тем более, вопреки журналистскому принципу, еще и осмелился опубликовать. Я думаю, что не в этом сегодня смелость, призвание и гражданский долг журналистов.

И.ИВАНИЦКИЙ,
рабочий.

Минск.

Творчество читателей

Добрый день, "Народная воля"!

Посылаю юмористическое стихотворение о нынешней "легкой" жизни пожилого человека. Может, есть смысл напечатать...

Федор ЛАПАНИК.

Монолог пенсионерки-миллионерки

Бабка Феня
Всем довольна.
Говорит:
— Мне повезло.
Получаю миллионы!
Разве раньше
Так было?
Раньше лишь
Рубли имелись,
Был карман
Полупустой,
А сейчас
Тащу я еле
Сумку
С пенсией домой!
По дороге заплатила
За жилье,
За свет и газ.
И на хлеб
Еще хватило,
На большой
Мосол и квас!
Есть на зиму
Мех картошки
(Как же!
Ездила в колхоз...).
Не забыл
И внук Сережка —
Целый пуд
Ее принес!
Без картошки
И кефира
Не могу
Прожить и дня.
А от масла,
Сала, сыра
Закодировалась я.
Нарекать на жизнь негоже —
Никакого смысла нет.
У меня
Есть вся возможность
Дотянуть
До сотни лет!
Жизни лучшей
Я не знаю:
Кушай всласть
И вдоволь спи,
И тебе не угрожает
Этот страшный
Киллер — СПИД...

г.Ляховичи.

Не могу молчать

Господин Гайдукевич, вы вначале толково объясните людям, что такое конфедерация...

Я разделяю мнение жителей г.Полоцка П.Бучинского и Б.Бриля ("Народная воля" №218 от 4.12.1998 г.) о том, что Беларусь должна быть нейтральной, безъядерной, независимой, суверенной республикой.

Председатель ЛДПБ С.Гайдукевич оправдывается, что он, мол, не толкает Республику Беларусь в Российскую империю (№221 от 9.12.1998 г.). Да, открыто он этого не говорит. Однако, не влезая в политическую полемику, приведу его высказывание (взятое им из советского энциклопедического словаря), что конфедерация — форма государственного устройства, при которой государства, образующие конфедерацию, полностью сохраняют свою независимость, имеют собственные органы власти и управления. Но С.Гайдукевич не хочет цитировать энциклопедию дальше. А дальше: "Создаются специальные объединенные органы для координации действий в определенных целях (военные, внешнеполитические и т.п.)". Последние слова говорят о том, что создаются единые союзные — конфедеральные органы власти, устанавливаются единое гражданство, единая денежная единица, единые вооруженные силы и т.п.

Так в какой же независимости стремится убедить нас С.Гайдукевич?

Уважаемый господин С.Гайдукевич! Поезжайте в глубинку к крестьянам, сельским жителям, спросите у них, что такое конфедерация? Они будут только пожимать плечами. Затем объясните им, что такое единое гражданство, единая денежная единица, единая армия и т.п. А это значит, что их сыновья, братья и внуки будут выполнять интернациональный долг, например, в Чечне, Таджикистане Иране или в других горячих точках мира. И семьи будут получать закрытые цинковые ящики, в которых будет лежать кто-то или что-то. Ведь уже была единая союзная армия.

Скажите гражданам Беларуси правду.

Один из российских чиновников заявил: "Беларусь — это наш щит". В телеэфире неоднократно звучало, что Россию устраивает Беларусь в качестве субъекта как конфедерации, так и федерации. Безразлично, в каком виде. Лишь бы быстрее присоединить. Поэтому и спешит С.Гайдукевич провести искусный маневр, чтобы удовлетворить желание России и вписать следующую печальную страницу в историю Беларуси.

Он убеждает нас, что от существующего в настоящее время союза Беларуси и России экономической пользы нет. Он устраивает лишь чиновников. В этом есть доля правды.

Но, по мнению С.Гайдукевича, создание конфедерации Республики Беларусь и Российской Федерации быстро решит экономические проблемы без чиновников. Присмотритесь хорошенько к Российской Федерации и увидите, что там происходит.

Народ Беларуси уже проголосовал за союз с Россией на равноправной, независимой основе. Но для С.Гайдукевича этого мало. Ему нужна конфедерация.

Если референдум будет проведен демократически, без "вертикали" и не по сценарию 1996 года, а народ поймет, что такое конфедерация, то вряд ли председатель ЛДПБ С.Гайдукевич будет праздновать победу.

И.БОТЯНОВСКИЙ,
житель Минска.

Накипело

Проснемся?

Думаю о прожитом — и стыдно, и горько становится за свою изуродованную жизнь, за свой замордованный народ, униженную и оскорбленную страну. Нет у нас никаких оснований уважать самих себя, раз молчим и миримся со всем, что творится вокруг, и нечего ожидать уважения со стороны цивилизованного мира.

Мне, например, хотелось бы хоть немного пожить в "капиталистическом пекле", а не мучиться в "коммунистическом раю", будь он проклят! Но ничего людского, похоже, не светит ни мне, ни моим согражданам, если мы не проснемся от вековой спячки под воздействием сатанинского гипноза, не оглянемся вокруг себя и не увидим: да ведь мы — на обочине дороги, которой идет человечество! И нечего нам гордиться старыми гимнами и старыми порядками, которые нам предлагают за образец нововявленного чуда под названием "рыночный социализм".

Давайте лучше попросим у Всевышнего прощения за свои тяжкие грехи и наставления нас на путь истины и спасения, очищения души своей от всяческой скверны.

Да хранит нас Господь Бог!

Павел ИСКРОВСКИЙ,
житель г.Слуцка.

Параллели

Неужели одному президенту надо?

Телевидение часто показывает, как президент А.Лукашенко проводит различные совещания, участвует в заседаниях коллегии других руководящих органов. Он говорит-говорит, а все молчат, словно воды в рот набравши.

Из книг я знаю, что известному французскому президенту генералу де Голлю также приходилось участвовать в больших мероприятиях. На одном из совещаний он внимательно слушал всех выступающих. Когда замолчал последний, президент встал и сказал: "Я вас понял".

Знаменитая речь президента Франции. Она стала итогом услышанного общественного мнения и толчком к серьезным сдвигам к улучшению положения в стране.

У нас все молчат. Никому ничего не надо.

Говорит один президент. Неужели одному президенту надо?!

Петр АБАКУНЧИК,
ветеран войны и Вооруженных Сил.

Минск.

Переписка

Не занимайтесь провокациями, господин Костян!

Депутату Палаты представителей Национального собрания Республики Беларусь С.И.КОСТЯНУ
копии:
Председателю Палаты представителей Национального собрания Республики Беларусь
Государственному Комитету по делам религий и национальностей Республики Беларусь
Прокуратуре Республики Беларусь
Посольству Республики Польша в Минске
Генеральному консулу Республики Польша в Гродно
Редакторам газет

Уважаемый господин Костян!

Обилие в Ваших высказываниях и письме таких выражений, как "провокатор", "предатель", "честный человек", "колaборационисты" и т.д. напоминает словесную шелуху, которая при безответственном употреблении может быть расценена как провокация.

Мы согласны, что "...ни один народ не давал гарантий, что в его рядах не найдется предатель", однако девизом и символом большинства поляков, где бы они ни жили, являются слова "Бог, Честь, Отчизна". Эти слова обязывают, и, как показал опыт второй мировой войны, поляки были, пожалуй, единственным народом оккупированной немцами Европы, который не запятнал себя колаборацией с врагом, оставаясь верным своему девизу.

Официальным властям Польши нет необходимости осуждать "претензии определенных влиятельных сил в Польше на западные области Республики Беларусь", так как позиция официальных властей Польши по этим вопросам ясно выражена в подписанных ими официальных документах как международных, так и двусторонних между Республикой Беларусь и Республикой Польша.

Если говорить о "предательстве и колаборационизме", то авторы ряда статей в белорусской прессе наделяют этими качествами сторонников отнюдь не западной или пропольской ориентации.

Мы, поляки — граждане Республики Беларусь, честно и добросовестно работаем на благосостояние страны, в которой живем, вносим свой вклад в ее экономическое и культурное развитие, исправно платим налоги, наконец, являясь ее толерантными и законопослушными гражданами, честно и добросовестно выполняем свои обязанности перед государством.

К сожалению, подобного нельзя сказать о выполнении государством своих обязанностей перед нами, в первую очередь в области образования. Поэтому Союз поляков принимал не одно заявление и высылал не одно письмо, осуждающее антипольский курс официальных кругов Беларуси.

А такой курс, равно как и Ваши заявления, к сожалению, не служит укреплению "братства и гражданского единства в нашей стране", вступает в противоречие с Вашим же призывом.

Для благородного же негодования есть более конкретные и тревожные явления, требующие незамедлительного решения, такие как:

— безнаказанное нарушение властями и органами образования г.Новогрудка прав родителей и детей на получение образования на родном языке и белорусского и международного законодательства;

— неиздание (злонамеренное) Министерством образования учебников для классов с польским языком обучения;

— существование до сих пор группы граждан Беларуси, дискриминируемых по политическим и национальным мотивам.

Тадеуш ГАВИН,
председатель Союза поляков.

P.S. *Уважаемый господин Костян, мой ответ Вам я написал 13 ноября 1998 года, но потом решил не втягиваться в переписку, которая и так ничего не даст. Выслать мое письмо Вам заставило меня Ваше интервью "Газете Выборчей". Мне стыдно за Вас, мне стыдно за мою Республику, мне стыдно за таких парламентариев, как Вы. Бедная моя Беларусь!*

Народная Воля
13 СТУДЗЕНЯ 1999 г.

Паводле дадзеных апытання, толькі 9 працэнтаў жыхароў Расіі лічаць найважнейшай падзеяй 1998 года падпісанне Дэкларацыі аб стварэнні саюзнай дзяржавы з Беларуссю

Толькі 9 працэнтаў жыхароў Расіі назвалі найважнейшай падзеяй 1998 года падпісанне Дэкларацыі аб стварэнні саюзнай дзяржавы з Беларуссю. Пра гэта сведчаць апублікаваныя ў расійскай газеце "Новые известия" вынікі апытання, праведзенага Усерасійскім цэнтрам вывучэння грамадскай думкі.

Для параўнання: столькі ж працэнтаў рэспандэнтаў — 9 — адзначылі ў час апытання выкраданні людзей у Чачні, 13 працэнтаў — "сексуальны скандал" вакол прэзідэнта ЗША Клінтана, 22 — дэнамінацыю расійскага рубля ў студзені 1998 года, 25 — бамбардзіроўку Ірака, 32 — забойства Галіны Старавойтавай, 43 працэнты — фінансавы крызіс 17 жніўня.

Дзмітрый УЛАСАЎ.

Камітэт абароны Айчыны перадаў консулу Расіі ў Брэсце петыцыю пратэсту супраць беларуска-расійскага аб'яднання

"Камітэт абароны Айчыны не дапусціць акупацыі і каланізацыі Беларусі" — такая асноўная ідэя петыцыі, якая 11 студзеня была афіцыйна перададзена групай брэсцкіх грамадзян генеральнаму консулу Расійскай Федэрацыі ў Брэсце Барысу Радзімаву.

Аўтары петыцыі заяўляюць "рашучы пратэст" у сувязі з падпісаннем прэзідэнтамі Расіі і Беларусі 25 снежня Дэкларацыі аб далейшым яднанні дзвюх дзяржаў. "Уведзенне агульнай мытнай прасторы і агульнай валюты азначае ліквідацыю эканамічнай незалежнасці Рэспублікі Беларусь, — гаворыцца ў дакуменце, — а сумесная ахова мяжы Рэспублікі Беларусь з'яўляецца падставай для ўвядзення на тэрыторыю Рэспублікі Беларусь акупацыйнага расійскага войска".

Трэба адзначыць, што перадача петыцыі генеральнаму консулу Расіі ў Брэсце — не адзіная акцыя пратэсту супраць беларуска-расійскага аб'яднання, якая прайшла ў абласным цэнтры. У снежні, адразу ж пасля падпісання вядомай Дэкларацыі, расійскаму консулу быў уручаны пахавальны вянок з надпісам "Вечная памяць дружбе Расіі і Беларусі".

Валянціна КАЗЛОВІЧ.

У суд перададзены матэрыялы следства па справе аршанскага шлюбнага аферыста-забойцы

Пракуратура Віцебскай вобласці перадала ў суд матэрыялы папярэдняга следства і абвінаваўчае заключэнне па справе шлюбнага аферыста-забойцы — грамадзяніна В. з Оршы.

Абвінавачваемы знаходзіў свае будучыя ахвяры па шлюбных аб'явах, аддаючы перавагу жыхаркам Мінска, якія мелі прыватызаванае жыллё. Пасля чарговага шлюбу В. прасіў сваіх жонак пераехаць да яго. Жанчыны прадавалі сталічныя кватэры і, нічога не падазраючы, прыязджалі з грашыма ў Оршу, пасля чаго станавіліся ахвярамі забойстваў. Першую жонку В. забіў сам, другую "заказаў" знаёмаму крымінальніку. Жаніцца ў трэці раз яму перашкодзілі праваахоўныя органы.

Яўген ГАЙ, БелаПАН.

Духоўны скарб

"Гэты лёс, гэты ўскрык жураўліны..."

У сталічнай бібліятэцы імя Л.Талстога адбыўся вечар памяці выдатнай беларускай паэткі Яўгеніі Янішчыц

Чаму менавіта тут, у старым будынку на Маскоўскай вуліцы? — спытаеце вы. Таму, патлумачыць гасцінная гаспадыня гэтай не надта ўмяшчальнай, але ўтульнай "хаты", шматгадовы дырэктар бібліятэкі Надзея Дзмітрыеўна Карзюк, што тут вельмі шануюць родную літаратуру, стварылі ачаг яе прапаганды сярод моладзі. І зусім нездарма тут любіла бываць сама Жэня — сустракалася з прыхільнікамі паэзіі, чытала свае цудоўныя вершы.

У гэтых сценах звінеў калісьці яе натхнёны голас. Здаецца, і зараз тут лунае яе светлы цень, яе нячутны, але чуйны дух...

Уражанне, што паэтка — побач, сярод нас, не пакідала на працягу ўсяго вечара, які ладзіўся калектывам бібліятэкі сумесна з Літаратурным музеем Янкі Купалы. Усё атрымалася на рэдкасць душэўна і шчыра, бо рыхтавалася з любасцю і ўдумнасцю. А прэлюдыяй сустрэчы з высокай паэзіяй стала прысвечаная Жэнінай памяці багатая выстава з матэрыялаў музейнага фонду — шматлікія выданні кніг на розных мовах, аўтографы, фатаграфіі паэткі, якой не стала ў самым росквіце жыццёвых і творчых сіл (ёй тады толькі-толькі споўнілася сорак) і якой ужо дзесяцігоддзе няма сярод нас.

І ў памяці, і на здымках — яна такая жывая, незабыўная: уся лёгкая, бы націнка, імклівая і ўзнёслая, нібы птушка. На даўнім, ужо легендарным фотаздымку — бестурботнае, акрыленае радасцю дзяўчо бяжыць па кладачцы праз рэчку. Не, не бяжыць — ляціць насустрач жыццю, прызванню, лёсу. І ўжо не спыніць палёт да свайго апошняга дыхання...

А тут — нязмерна шчаслівая маладая маці з сыночкам Андрэйкам на руках... Тут — ужо знакамітая і прызнаная, уганараваная званнем лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Беларусі, усё такая ж сціплая, шчырая і бясконца абаяльная, — сярод старэйшых і дарагіх ёй таварышаў па пяру: разам з Піменам Панчанкам і Васілём Быкавым. А вось — адзін з апошніх, незадоўга да заўчаснай гібелі, здымкаў, зроблены на літаратурным свяце: Яўгенія Янішчыц ля мікрафона, прасветлена-ўзрушаная і незвычайна прыгожая, якой была заўжды, калі чытала вершы. Так і здаецца, што за яе спіной трапечуць нябачныя крылы — крылы перапоўненай праз край і праз край уражлівай, праз край адоранай Богам душы.

Што яна чытала тады? Мо радкі, якім наканавана стаць шырокавядомай песняй?

О Беларусь, азёрная старонка!
Пастаў мяне бярозкай у палях.
Хачу ліствой, мядзянаю і звонкай,
Услаць табе твой самы светлы шлях.

А мо вершаванае пранізліва-трывожнае прадчуванне свайго кароткага, як крык параненай птушкі, лёсу, усведамленне акрэсленага недзе звыш паэтычнага прадвызначэння?

Гэты лёс, гэты ўскрык жураўліны
І працёртага шляху далонь.
Будзе сёлета многа каліны —
Закіпай жа, сардэчны агонь!

На вогненным кіпені свайго сэрца гэтая вытанчаная, з надзвычай чуйным светаўспрыманнем і бездакорным мастацкім густам (дарэчы, не толькі ў творчасці) жанчына выплаўляла чыстае золата паэзіі. Паэзіі з вялікай літары. Можна тысячу разоў углядацца, узважваць, разважаць і раскладваць усё па палічках, але ўсё роўна не знайсці вычарпальны адказ на пытанне: у чым жа сакрэт нестарэючай магнетычнай прыцягальнасці Жэніных вершаў — не толькі для яе сучаснікаў, а і для новага, сённяшняга пакалення? Час ідзе, а яны не "размагнічваюцца" і не губляюць першароднай крынічнай свежасці, крышталёвай празрыстасці.

Паэтка пайшла ад нас, а таямніцу гэтага дзіва панесла з сабой. Нам жа пакінула магчымасць, учытваючыся зноў і зноў ва ўлюбёныя радкі, суперажываць, захапляцца, пакутаваць і ўзносіцца душой разам з ёю.

Разгорнеш любы Жэнін зборнік ("Снежныя грамніцы", "На беразе пляча", "Каліна зімы", "Пара любові і жалю") наўгад, на любой старонцы — цябе апякае глыбокая спавядальнасць і напоўненасць перажыванняў асобы зямной і разам з тым неардынарнай, пачуццёвай, высокадухоўнай. У кожным радку, вобразе, інтанацыі — адкрытасць неабароненага сэрца. Паэтка працягвае нам яго, сваё сэрца, на далоні — чытайце ўсё, што ў ім напісана, мая паэзія, мой лёс — тут, адсюль!

І мы чытаем лірычную і драматычную гісторыю яе жыцця, у якім пераплецены любоў і гаркота, расчараванне і надзея, боль і дараванне, пяшчота і скруха. І ні ў чым, нідзе — "сярэдняй лініі", усё па максімуму, на яркім напале ўсіх адчуванняў. Калі шчаслівае імгненне — то не інакш, як сонечная хваля, "нашэсце грому, ласкі і вясны!". Калі трывожны прывід непазбежнага ("Дык чаму ж згасаю тонкай свечкай, нібы паміраю без пары?") — то праз ціхі, стрыманы скрушны ўздых — такая ж абвостранасць чуцця і відушчасць душы, уласцівая хіба што сапраўдным паэтам.

Творчасць Яўгеніі Янішчыц — слыннай дачкі Палесся і ўсёй Беларусі — узяла пачатак і жывілася сокамі роднай зямлі. Яе вёска, яе Піншчына, бацькоўская хата, землякі з іх цяжкім і святым хлебаробскім клопатам — усё гэта было для яе бясконца дарагім і любым, дало шмат вобразаў і тэм для вершаў і паэм. Пэўна, там, на беразе юнацтва, вучылася будучая паэтка бачыць і знаходзіць у вораху шэрай паўсядзённасці, жыццёвай прозы чароўнае зерне харастве. І потым усё, да чаго дакраналася яе пяро, бы пад чароўнай палачкай, станавілася высокай паэзіяй, арганічным і праўдзівым сімвалам. І будзённая сустрэча на вясковай вуліцы з сялянкай, што ішла са жніўнага поля ("Цётка Ліда Саўчукова, мне на шчасце колас дай"), і празаічны надакучлівы хатні занятак — мыццё вокнаў ("Як вясна, я стаю маладая у шырокім і чыстым акне"). І "банальнае" мацярынскае павучанне сыну старанна рабіць урокі — школьныя і жыццёвыя, быць чулым да чужога гора, верна сябраваць і ўмець даць здачы подласці і няпраўдзе.

Яна сама была такой — убірала ў сябе ўсе беды і трывогі: блізкіх і далёкіх, паслячарнобыльскага свету, будучага Зямлі. І нават даўно сышоўшых у нябыт старажытных народаў — этрускаў і шумераў, блізкіх ёй, бы родныя, забытыя чалавецтвам браты... Але пры ўсіх зямных ранах яе паэзія была палётнай, як яе душа, як яна сама.

Не было нічога ў гэтым свеце — вялікага ці малога, да чаго Жэня была б абыякавай. І таму не пакідае абыякавым, хвалюе ўзрушанае яе слова нават тых, хто адкрывае для сябе яе кнігі толькі зараз. Як вось гэтыя хлопчыкі і дзяўчынкі — школьнікі, навучэнцы будаўнічага прафтэхвучылішча, якія прыйшлі на сустрэчу з паэзіяй у бібліятэку. Прызнаюся, перад пачаткам вечара я сумнявалася: ці будзе ім, такім сучасна-раскаваным, шумлівым і смяшлівым, зразумела і цікава тое, дзеля чаго іх сюды запрасілі? Адказам было — стоенае дыханне, заваражанасць, якая агарнула перапоўненую залу. Быццам адступіла ўсё выпадковае, нязначнае і са звыклага гарадскога шуму і тлуму дзесяткі юных сэрцаў узляцелі ў неба паэзіі разам з чароўнай птушкай Палесся, што няўхільна і няспынна, узняўшыся з зямлі, ляцела насустрач зорам, грымотам, сонцу, хмарам, бязлітасным стрэлам, якія ўрэшце дагналі яе, працялі трапяткія крылы...

З незвычайнай, чуйнай увагай слухалі ўдзельнікі вечара — Жэніны сябры, старыя і новыя, — усхваляванае, яркае слова пра паэтку, якая пакінула нам неацэнны духоўны скарб. Яго сказала старэйшы навуковы супрацоўнік Купалаўскага музея Ніна Каралюк. Сваімі ўспамінамі аб незабыўным чалавеку, роздумам аб творчасці Яўгеніі Янішчыц падзяліліся ганаровыя госці вечара — ужо дарослы сын Яўгеніі Іосіфаўны Андрэй, паэты Раіса Баравікова, Уладзімір Скарынкін, Сяргей Панізнік. З усёй душэўнай, шчырай атмасферай вечара хораша "рыфмавалася" пранікнёная музыка ў выкананні юных скрыпачак. І параўнанне паэтычнага дару Жэні з найтанчэйшым і дасканалым музычным інструментам, які не ведае фальшу, было вельмі трапным і дарэчы.

...Я вярнулася дадому, зняла з паліцы Жэнін томік з цёплым даравальным надпісам — "гронку незамярзаючай каліны" — і не магла заснуць усю ноч. Зноў зашчымела ў сэрцы яе стоенапрарочае маленне:

Час — вар'ят, шалёнае таксі.
Толькі ўсё ж не мыслю я аб спуску.
Кажаш, што магілы зараслі?
Памаўчы са мной па-беларуску.

Маўчу, Жэнечка. Маўчу — і бачу, бы наяве, тваю непараўнальную ўсмешку, ад якой, здавалася, вось-вось растопяцца ільды Арктыкі і Антарктыкі, разам узятыя. Бачу агромністыя, пацямнелыя ад нявыплаканых слёз пакутныя вочы. І бачу — сапраўды наяве — тваю крылатую бронзавую постаць на магільным грудку зямлі. Ён і праўда зарос — толькі зарос і ўсыпаны кветкамі... Ты ж іх так любіла, помніш, дарагая?

Ніколі не думала, што пра цябе, маладзейшую гадамі, мушу пісаць незваротнае "была". Але — з палёгкай — магу ўпэўнена дадаць амаль па Караткевічу: "Ёсць. Будзеш".

Святлана КЛІМЕНЦЕНКА.

Перлы

...Так здаравей будзе

Добры дзень, паважаная "Народная воля"!

Мне спадабалася ваша падборка "Перлы" — смешныя, часам бязглуздыя выразы і выказванні, якія даводзіцца чуць на розных узроўнях. І я тое-сёе пачула і запомніла — мо, вам будзе цікава? Вось некалькі фраз, нібыта знарок прызначаных для конкурсу "ляпсусаў".

Рэклама запрашае гараджан у калгасы на ўборку сельгаскультур, абяцаючы: "Оплата согласно урожая"...

Яшчэ адно запрашэнне на работу, якое тычыцца "мужчин, имеющих высшее и незаконченное высшее образование"...

Вось такое "шляхетнае" абыходжанне ў нас з "великим и могучим", якім ніяк не авалодаюць некаторыя прыхільнікі выключна рускай мовы.

...На памяць прыйшоў яшчэ адзін, нядаўні "перл". Вярнулася я, змучаная і засмучоная, пасля пустой беганіны па магазінах. Дарагоўля — жах бярэ, да нейкай заваляшчай ссохлай кількі і то не прыцаніцца. Ламаю галаву — што на абед згатаваць, калі прыйшла без прадуктаў? А з прыёмніка — вясёлая, бадзёрая "народная" прыпеўка: "Прэзідэнт у нас талковы, за народ стараецца"...

Вось гэта — "шэдэўр" праўдзівасці і мастацтва, з усіх перлаў перл! Плюнула я, нацягнула неданошаную куфайку сваёй маці-нябожчыцы і пайшла корпацца на двары. Яно здаравей будзе — падалей ад бессаромнай хлусні і дурноты прэзідэнцкай прапаганды.

Л.СУДЗІЛОЎСКАЯ,
ветэран працы.

Гомель.

Новый троллейбус — на уровне евростандарта

Производственное объединение "Белкоммунмаш" готовится к презентации новой модели троллейбуса АКСМ-333. Экспериментальные ее образцы успешно прошли испытания и получили высокую оценку межведомственной комиссии.

Как сообщил корреспонденту БелТА генеральный директор объединения Иван Сафонов, главным достоинством нового троллейбуса является полное его соответствие европейскому стандарту ЕКООН. Отличается он от своих предшественников высокой экономичностью в работе. В условиях эксплуатации позволит сберегать до 40 процентов электроэнергии по сравнению с ныне работающими троллейбусами. Достичь столь высоких технических характеристик удалось за счет установки на данной модели двигателя переменного тока. Кстати, это новшество объединение "Белкоммунмаш" применило впервые в СНГ.

Троллейбус АКСМ-333 имеет комфортабельный пассажирский салон, удобную кабину для водителя, низкий уровень пола. Изготовители готовы полностью удовлетворить все заказы на поставку этих машин как внутри республики, так и для других регионов СНГ.

Татьяна СМИРНОВА.

Знаёмцеся!

Д'ябал Ігара СІГОВА пануе на "Вольнай сцэне"

Усе поспехі і няўдачы тэатра "Вольная сцэна" Ігар Сігоў успрымае як свае асабістыя. Але пры гэтым на залішне старраннага выдатніка, які дбае толькі пра свой імідж, ён зусім не падобны. Проста Ігар хоча, каб яго тэатр быў самым лепшым. І кожны ў тэатры, асабліва з маладых акцёраў, можа атрымаць ад яго дапамогу.

— Ігар, ведаю, што нядаўна за выкананне ролі Івана Баннікава ў спектаклі "Развітанне з Радзімай" ты атрымаў "Гран-пры" на першым Рэспубліканскім фестывалі творчай тэатральнай моладзі. Як адчуваеш сябе ў новай ролі?

— Утульна. Хаця быў здзіўлены, што ўзнагароду атрымаў менавіта я. У гэтым спектаклі шмат цікавых жаночых роляў... Увогуле, мне падабаюцца ўсе мае ролі, я працую без дублёраў.

— Твая роля ў "Апошняй пастаралі", можа, як ніякая іншая, выявіла ўсе твае лепшыя прафесійныя якасці: працалюбства, вытрымку, імкненне да самаўдасканалення і, канешне, адметныя фізічныя даныя. Цікава: а што новага ты сам адкрыў для сябе падчас рэпетыцый?

— Спектакль на самай справе атрымаўся неардынарны, і перш за ўсё за кошт цікавай і знешне новай формы — сінтэзу пластыкі, танцу, музыкі і, канешне, акцёрскага майстэрства. У рэжысёра М.Дзінава, на мой погляд, удала атрымалася спалучыць усе гэтыя якасці акцёра ў адным спектаклі.

— Дарэчы, нельга не заўважыць, як ты выпрацоўваеш розныя амаль акрабатычныя трукі і валодаеш зброяй. Гэта так натуральна і арганічна... Адкуль гэта, калі не сакрэт?

— Калісьці я сур'ёзна займаўся спортам, потым у Акадэміі мастацтваў мяне навучылі валодаць сваім целам выразна, як кажуць, для пляцоўкі. Увогуле, пастаноўка баёў мяне захапляе, я люблю рухацца, але ў жыцці не люблю насілля і прызнаю толькі самаабарону. Я рабіў пастаноўку бою ў спектаклі "Заложніца кахання", запрашалі мяне і некаторыя іншыя мінскія тэатры для пастаноўкі баёў. Да таго ж з гэтага года я яшчэ выкладаю мастацтва фехтавання і сцэнбою ў Беларускай акадэміі мастацтваў.

— Выбар акцёрскай прафесіі ў тваім жыцці — выпадковасць?

— Мой выбар склаўся яшчэ ў шостым класе, калі я пачаў займацца ў полацкім тэатры-студыі ў рэжысёра В.П.Нагорнай. Яна навучыла мяне любіць тэатр. Я ніколі не шкадую, што мог быць токарам, вадзіцелем, магчыма, зарабляць больш. Я люблю тэатр. Больш за ўсё. І нават калі б мне прапанавалі папрацаваць у нейкім прэстыжным тэатры, я ні за што не пайшоў бы з "Вольнай сцэны". Калісьці я тут пачынаў манціроўшчыкам... Пасля Акадэміі наш курс прыйшоў сюды ўжо ў якасці акцёраў. Мы добра ведаем адзін аднаго і за кулісамі пяшчотна называем "Вольную сцэну" "хатнім" тэатрам, бо атмасфера, якую складае наш акцёрскі калектыў, сапраўды нагадвае сямейную.

— Дарэчы, а як сям'я ставіцца да тваёй працы?

— А куды яна дзенецца? Гэта, канешне, жарты, але я спадзяюся, што жонка мяне разумее, бо сама чалавек творчы. Зараз рэпетырую ролю Д'ябла ў спектаклі па п'есе С.Кавалёва "Стомлены д'ябал". На сына Іллю і дачку Насцю, на жаль, часу амаль зусім не застаецца...

Запісала Ірына ЛАПЕЦЬ.

ТЮРЕМНЫЕ УНИВЕРСИТЕТЫ ВАЛЕРИЯ ЩУКИНА

БЕСПРАВИЕ

(Продолжение. Начало в №3 (585) за 12 января 1999 года.)

У нас и у них

Минимальные стандартные правила обращения с заключенными, обязательные к исполнению во всех странах — членах ООН (на Беларуси в том числе), приняты в 1955 году. Для сравнения назову некоторые из этих минимальных общемировых требований:

— заключенных, размещаемых в общих камерах, следует подвергать тщательному отбору, чтобы удостовериться, что они способны находиться вместе в таких условиях;

— спальные помещения должны отвечать всем санитарным требованиям (кубатура, площадь, освещение, отопление, вентиляция...);

— окна должны иметь такие размеры, чтобы заключенные могли читать при дневном свете;

— искусственное освещение должно быть достаточным, чтобы читать без опасности для зрения;

— санитарные установки (туалеты) должны обеспечивать удовлетворение естественных потребностей в условиях чистоты и пристойности;

— заключенных нужно снабжать туалетными принадлежностями, давать им возможность заботиться о своей прическе и бороде, позволяя мужчинам регулярно бриться;

— каждому заключенному следует обеспечить отдельную койку, снабженную отдельными спальными принадлежностями;

— все заключенные, не занятые работой на свежем воздухе, имеют право на час физических упражнений во дворе;

— каждый заключенный должен иметь возможность прибегать к услугам квалифицированного зубного врача;

— каждого заключенного следует подвергать медицинскому осмотру при его принятии, а затем по мере надобности; заключенные, о которых можно предположить, что они страдают какой-либо инфекционной или заразной болезнью, должны быть изолированы;

— ни один заключенный не может быть подвержен наказанию, не будучи предварительно информирован о поступке, который ему ставиться в вину, и не получив должной возможности высказаться в свое оправдание;

— в качестве наказания неприемлемы такие средства усмирения, как наручники, кандалы, смирительные рубашки, цепи;

— заключенным следует давать возможность общаться с семьей и друзьями;

— до сведения заключенных следует регулярно доводить наиболее важные новости, позволяя им читать газеты, журналы, слушать радио или получать информацию при помощи других средств.

Первый белорусский президент А.Лукашенко, как известно, за цивилизованной Европой идти не хочет, и потому у нас все не так как у людей. В том числе и система наказаний. Лица, подвергнутые административному аресту, содержатся в нашей стране в условиях, которые тяжелее, чем у преступников в исправительных колониях, хуже, чем для подозреваемых в совершении преступления, находящихся в следственных изоляторах (СИЗО).

На Беларуси лицам, подвергнутым административному аресту, не дают возможности:

— смотреть телевизор и слушать радио;

— читать книги и писать;

— звонить по городскому телефону родным;

— смотреть в окно и дышать свежим воздухом;

— спать на матрасе и класть под голову подушку;

— пользоваться постельным бельем и укрываться одеялом;

— проветривать помещение, в котором содержатся;

— пользоваться подтяжками, брючным ремнем, шнурками;

— иметь мыло и пользоваться горячей водой;

— умываться над раковиной и чистить зубы;

— бриться и приводить в порядок прическу;

— глядеться в зеркало и вытираться полотенцем;

— пользоваться туалетной бумагой;

— знать который час и вообще смотреть на часы;

— ходить и заниматься физическими упражнениями;

— менять грязные рубашки и нижнее белье;

— играть в какие-либо настольные игры и пользоваться компьютером;

— иметь достаточное для чтения освещение и уменьшать на ночь освещение помещения, в котором спят;

— пользоваться столом и столовыми приборами: ложкой, вилкой, ножом;

— приобретать сигареты и ужинать;

— принимать горячую пищу каждый день;

— разрезать хлеб, лук, сало, сыр и другие продукты;

— употреблять в пищу масло, сахар, соль, специи;

— пить минеральную воду, молоко, какао, кофе, а чай — более одной кружки в день без сахара;

— иметь индивидуальную кружку и получать по потребности кипяток (кипяченую воду);

— пользоваться многими другими достижениями человечества, которых не лишают арестованных в цивилизованных странах. Но у них — воспитывают человечность, а у нас — оскотинивают человека. Причем делают это люди в погонах по собственной инициативе — закона о расчеловечивании в белорусском государстве нет. По крайней мере, пока нет...

Судейско-милицейская "мафия"

Бесправный и без того белорусский гражданин, попадая в лапы президентской милиции, вообще, как я убедился, не считается человеком. Более того, с ним обращаются даже хуже, чем с животным, — издеваются, морят голодом и холодом. Так же поступают и с гражданами других стран: России, Украины, Азербайджана, Марокко, Эфиопии...(мои сокамерники).

Легитимизируют беспредел (придают видимость законности) белорусские судьи. Не слышал, чтобы хоть один из них за все время нахождения у власти первого президента вынес частное определение в адрес начальника РОВД:

— за неправомерное задержание граждан до суда;

— за содержание людей в течение нескольких суток под арестом в помещениях, не приспособленных для пребывания в них невиновных лиц (по Конституции человек становится виновным лишь после постановления суда);

— за лишение арестованных ими граждан средств связи, пищи, туалетных и постельных принадлежностей.

Сами административные судьи цивилизованно завтракают, обедают, ужинают, а отправляемые ими под арест правонарушители глотают в это время слюнки. Вначале арестованных везут в РОВД, где их без пищи несколько часов держат в камере, после чего отправляют на Окрестина. Там пополнение помещают в камеры-отстойники первого этажа. И лишь поздно вечером арестантов разводят на "постоянное местожительство по хатам". Иначе говоря, в день суда арестованных никто не кормит.

На Окрестина пищу дают через день, поступают же арестованные ежедневно. Следовательно, половина "новобранцев" не получает еду и на следующие сутки. А поскольку наши рьяные стражи порядка обожают держать до понедельника тех, кого схватили в воскресенье, в субботу и даже в пятницу, чтобы самолично отконвоировать в суд, то многие окрестинские сидельцы остаются без пищи по несколько дней.

К понедельнику "клиентов" в отстойниках, как на транспорте в часы пик, — мест для сидения на нарах не хватает. А за неделю спецприемник, по моим подсчетам, принимает 90—100 арестантов. Об этом свидетельствует порядковый номер — 4324, присвоенный мне на 49-й неделе 1998 года. Оканчивался срок ареста на 51-й неделе, а порядковый номер пополнения был уже более 4500.

Вообще-то находящимся в "отстойниках" в конце недели может за сутки что-нибудь и перепасть. Но это означает, что административный судья просто обязан наложить взыскание только в виде ареста и — обязательно — с момента доставки в приемник-распределитель. В противном случае не будет документального подтверждения на списываемые продукты. Ведь приказ начальника райотдела не может являться основанием для постановки на довольствие в структуры Управления внутренних дел города, одной из которых является приемник-распределитель.

Это только один небольшой пример "сращивания" суда и милиции, возможного лишь при "ствольно-веточном" государственном устройстве.

Судью на...нары!

Всего на Окрестина 23 камеры. Первый этаж — 4, второй — 8, третий — 10 "хат". Окна 14 камер: 1,2,3,4 — первого, 5,6,7,8,9 — второго, 14,15,16,17,18 — третьего этажа — выходят на улицу. Окна 8 камер: 11,12,13, — второго, 19,20,21,22,23 — третьего этажа — во двор приемника-распределителя. Окно 10-й камеры второго этажа — также со стороны двора. Это — карцер (трамвай). Правда, окна эти общеприменяемому термину и близко не соответствуют: щель под потолком высотой около сорока сантиметров с двойной решеткой из 16-миллиметровых стальных прутьев. Смотреть через такое "окно" и даже находиться около него, чтобы подышать воздухом, запрещено под страхом наказания "трамваем". Круглые сутки в камере — подвальный полумрак.

Публикации в "Народной воле" моих окрестинских "мемуаров" дали определенные плоды. В "трамвай" вставили открывающуюся фрамугу, позволяющую глотнуть свежего воздуха. С пола карцера убрали "многовековую" пыль, и теперь на бетонный пол можно сесть и даже лечь. Но воды в камере так и нет. Помещенный в карцер арестант вынужден в течение всего времени отбывания наказания вдыхать "благовония", исходящие от несмытого унитаза. А утолить жажду наказанный сможет, только если смилостивится "начальник", посадивший в "трамвай" на неизвестно сколько часов или дней. Продолжительность "трамвайной экзекуции", о чем я лично засвидетельствовал, не указывается.

В камере-отстойнике N2, о которой в предыдущих повествованиях уже говорилось, ничего не изменилось. По-прежнему это — непроветриваемый склеп. А в качестве туалетной бумаги содержащихся в ней арестованных вынудили использовать... картон.

Видимо, необходимо завести иной порядок комплектования штатов административных судей. Кандидатов на эту должность перед назначением целесообразно с пятницы до понедельника продержать на нарах затхлых склепов райотделов внутренних дел, камер-отстойников приемника-распределителя и изоляторов временного содержания (ИВС). Убежден, что после этого далеко не всякий претендент согласится занять такую должность. Зато оставшиеся, надеюсь, станут свято чтить право человека на человечность.

Условия содержания — концлагерные

На Окрестина появился журнал, в котором каждый поступающий арестант расписывается в том, что он здоров.

Вообще-то разрешение на нахождение в местах длительного совместного пребывания людей, начиная от детского сада и кончая санаторием, дается справкой из медицинского учреждения. Личные заверения о "здоровости" в качестве "официального" документа в государственных учреждениях не принимаются. Тем не менее хочется надеяться, что процесс соблюдения прав арестованных на охрану здоровья и на благоприятную окружающую среду (статьи 45 и 46 Конституции) все же пошел. Возможно, не за горами то время, когда без справки из поликлиники в приемник-распределитель, как в армии на гауптвахту, не примут. И арестованному останется лишь расписаться в том, что он помылся в бане.

На Окрестина, так же как и в РОВД, арестованным все еще не дают позвонить, чтобы сообщить о своем местонахождении и распорядиться об оплате и доставке необходимых вещей и продуктов. В лучшем случае по названному тобой телефону позвонит дежурный. Но исполнена ли эта просьба, с кем говорили и что ответил абонент, арестованному не сообщают.

На этот раз мое 15-суточное заточение выпало на холодное зимнее время. Из-за морозов на улице окрестинские клиенты вынуждены были спать в ботинках, а столовую посуду в приемнике-распределителе ставить на пол рядом с ведром для уборки туалета. По-прежнему арестованных вынуждают хлебать, как собак, из миски или при помощи какой-то железки.

Расчеловечивание на Беларуси не прекращается. Лиц, подвергнутых административному аресту, власти содержат в условиях, аналогичных по сути гитлеровским и сталинским концлагерям.

Валерий ЩУКИН,
правозащитник, окрестинский арестант N4324 1998 года.

(Продолжение следует.)

Пастскрыптум

Акцыя для... выбраных

Днямі ў памяшканні Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі адбылася ўрачыстая вечарына, прысвечаная ўручэнню прэмій "За духоўнае адраджэнне" і спецыяльных прэмій прэзідэнта Беларусі дзеячам культуры і мастацтва 1998 года.

Простаму смяротнаму патрапіць на мерапрыемства было вельмі складана: білеты амаль не распаўсюджваліся, запрашэнняў было не дастаць. Ужо седзячы ў зале, я зразумела, чаму. Выпадковых людзей там не было, суцэльны кветнік з тытулованых асобаў: Лукашэнка, Ціцянкоў, Мясніковіч, Пашкевіч, Філарэт, прадстаўнікі Нацыянальнага сходу, міністр спорта Мікалай Ананьеў, знакамітыя дзеячы культуры Лучанок, Фінберг, Луцэнка, Мулявін, Пташук, Дудараў і г.д. Зала паслухмяна пляскала ў далоні і стоячы вітала прэзідэнта...

Уладальнікамі прэмій "За духоўнае адраджэнне", спецыяльных прэмій Фонда прэзідэнта Беларусі па падтрымцы культуры і мастацтва, грашовых заахвочванняў у памеры ста мінімальных зарплат сталі дваццаць восем чалавек, сярод якіх добра вядомыя: мастак Яўген Жданаў, народны артыст Беларусі Міхаіл Казінец, народны артыст Беларусі Валянцін Елізар'еў, народны артыст Беларусі Анатоль Ярмоленка, кінарэжысёр Віктар Шавялевіч, пісьменніца Раіса Баравікова, рэдактар газеты "Культура" Людміла Крушынская, прратаіерэй Рыгор Шаўцоў, галоўны рэжысёр тэатра імя Якуба Коласа Віталь Баркоўскі, мастак Віктар Грамыка, мастацкі кіраўнік дзяржаўнага ансамбля танца Валянцін Дудкевіч.

Пасля афіцыйна-ўрачыстай часткі быў шыкоўны канцэрт, у якім прымалі ўдзел артысты беларускага балета, оперы і дзяржаўнага канцэртнага аркестра пад кіраўніцтвам Міхаіла Фінберга.

Хутка па выніках прэміі будзе названы чалавек года. Як адзначыў адзін з высокіх чыноўнікаў ад культуры, ім стане той, каго падтрымлівае царква. Каментарыі, на маю думку, залішні...

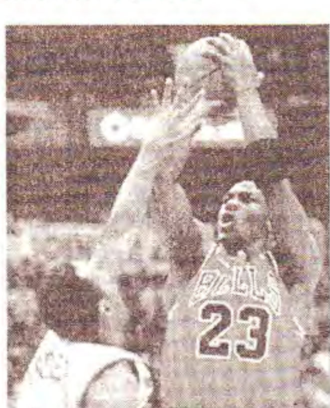
Марына КОКТЫШ.

Спорт

Баскетбол

Чемпионату НБА — быть!

Руководство лиги и игроки наконец-то поделили свои миллионы

Минувшая неделя принесла миллионам любителей баскетбола довольно неожиданную и, несомненно, долгожданную весть. Когда, казалось, уже никто в это не верил, стало известно, что 53-й чемпионат НБА все же состоится! А это говорит о том, что длившийся более шести месяцев локаут наконец-то завершился. Старт сезона запланирован на 2 февраля. Решено, что регулярный чемпионат пройдет по сокращенной схеме — команды сыграют по 50 встреч вместо 82. Что касается матчей плей-офф, то они начнутся в мае и пройдут в полном объеме.

Как известно, одним из главных препятствий к подписанию нового трудового соглашения, без которого старт чемпионата был невозможен, явилось разногласие между руководством НБА и профсоюзом игроков относительно дележа доходов лиги от рекламы, продажи телетрансляций, баскетбольной атрибутики и т.д., что ежегодно составляет ни много ни мало — 2 миллиарда долларов. Баскетболисты требовали 60 процентов от этой суммы, в то время как комиссар НБА Дэвид Стерн и владельцы 29 клубов предлагали делить деньги пополам. В итоге полугодовых дискуссий обе стороны пришли-таки к компромиссу. Причем, что называется, на высшем флажке, обе еще чуть-чуть — и начинать сезон было бы уже поздно. Итак, согласно новому трудовому договору, в ближайшие шесть лет команды и игроки будут иметь 55 процентов от доходов лиги, а в седьмой год — 57 процентов. При этом суммы контрактов ведущих баскетболистов не должны превышать 14 миллионов долларов. Это, впрочем, не будет распространяться на таких суперзвезд, как Майкл Джордан.

Впрочем, было бы что делить. Ведь то, что локаут для НБА не пройдет бесследно, показал пример с американской бейсбольной лигой, где в 1994 году также случился локаут. Помимо того, что АБЛ не досчиталась тогда порядка миллиарда долларов, так еще и утратила лидерство в Америке по части доходов, отдав пальму первенства тому же баскетболу. А между тем экономисты уже подсчитывают убытки НБА. На сегодняшний день они составляют более 300 миллионов долларов. К слову, разорвать контракт с баскетбольной лигой, если чемпионат не стартует до 16 января, грозили телекомпании NBC и Turner Sports, так как именно с этого дня они должны были начать транслировать матчи регулярного чемпионата. А это еще одна весьма существенная часть доходов лиги.

К слову, наверняка меньше всех будут рады возобновлению чемпионата НБА руководители европейских клубов. Как известно, на время локаута в Старый свет устремилось множество известных заокеанских игроков, значительно укрепивших различные европейские команды. Так, например, каунасский "Жальгирис" усилился центровым "Портленд Трэйл Блейзерс" Арвидасом Сабонисом, турецкий "Галатасарай" — Скоттом Баррэлом из "Чикаго Буллз", югославская "Црвена Звезда" — Владе Дивацом из "Шарлотт", израильский "Маккаби" — Оdedом Каташем из "Нью-Йорк Никс"... Поиграть в Европе изъявили желание и другие звезды НБА. Однако теперь всем заокеанским баскетболистам придется вернуться "на родину".

Гандбол

СКА свое уже отыграл...

Свое выступление в Лиге чемпионов гандболисты минского СКА завершили матчем в Запорожье против местного ЗТР. Хозяева оказались сильнее, победив армейцев со счетом 25:23. Как оказалось, эта победа позволила украинскому клубу обойти в таблице швейцарский "Винтертур" и, заняв в группе "Б" второе место, завоевать путевку в четвертьфинал. Швейцарцы, правда, имели теоретические шансы вернуть статус-кво. Но для этого им необходимо было побеждать в гостях грозную "Барселону", давно обеспечившую себе выход в следующий круг. Чего, как и ожидалось, "Винтертуру" сделать не удалось, да и вообще редко кому удается. Испанцы без труда расправились над своим соперником — 33:25. Замкнули турнирную таблицу подопечные Спартака Мироновича, набравшие в шести встречах два очка (помните домашнюю победу над ЗТР?) и оставившие весьма приятные впечатления от своей игры. Наверняка не пройдет даром для молодых армейцев соперничество с грандами европейского гандбола. Рассчитывать в будущем на что-то большее можно будет при условии сохранения состава. Однако в нынешних экономических реалиях удержать игроков дома, похоже, малореально...

Волейбол

..."Амкодору" сыграть еще предстоит

Правда, на этом эпопея белорусских клубов в Лиге чемпионов отнюдь не заканчивается. Эстафету у гандболистов принимают сегодня волейболистки столичного "Амкодора", которые, как известно, впервые в своей истории пробились в Лигу чемпионов. В стартовом матче на площадке армейского Дворца легкой атлетики они встретятся с прошлогодним победителем этого престижного турнира — хорватским "Дубровником". Начало встречи — в 20.00.

Теннис

Без первых номеров

В Минске завершился открытый чемпионат Беларуси по теннису. Победителями одиночных разрядов у мужчин и женщин стали Сергей Самосейко и Татьяна Пучек, обыгравшие в финале соответственно Андрея Самца и Надежду Островскую. В состязании пар первенствовали дуэты: Васин — Самосейко у мужчин и Пучек — Островская — у женщин.

Участие в первенстве страны не принимали лидеры белорусского тенниса — Наташа Зверева и Ольга Барабанщикова, Владимир Волчков и Максим Мирный. Все они готовятся к участию в открытом чемпионате Австралии, стартующем 18 января.

Дмитрий ЕРМАК.

Гумар з Польшчы

Не муж, а тэлевізар

Незамужняя жанчына гаворыць сяброўцы:

— Я выйшла б замуж толькі за чалавека прыгожага, які дасціпны, добра спявае, танцуе, дэкламуе і ўсе вечары праводзіць дома.

— Міля, — адказвае больш вопытная, — табе патрэбны не муж, а тэлевізар.

Разлікі

— Ну як твае справы з Янам?

— Мы з ім рассталіся.

— Чаму?

— Як толькі ён даведаўся, колькі я плачу за сукенку швачцы, ён кінуў мяне і ажаніўся з ёй.

Я пакажу, як цалаваць маю дачку

— Я табе пакажу, як цалаваць маю дачку!

— Дзякую, я і без вас умею.

Адкуль ты гэта ўзяў?

— Мне здаецца, — гаворыць Кавальскі жонцы, — што наша дачка і ў пошуках багача...

— Адкуль ты гэта ўзяў?

— Учора вечарам без уключэння лямпы яна з Кшыштафам сядзела ў гасцінай і я пачуў, як яна спытала: "Чаму ты такі непагалены?"

Вы, мужчыны, дзіўна падобныя

Дачка пазнаёміла бацьку са сваім кавалерам. Калі той пайшоў, бацька запытаў:

— А колькі ж твой будучы мужанёк зарабляе?

— Вы, мужчыны, дзіўна падобныя адзін да аднаго. Уяві сабе, калі я з ім пазнаёмілася, ён таксама спярша спытаўся: "Зося, а які даход прыносіць твайму тату ягоная фабрыка?"

Ты з глузду з'ехала?

Бацька крычыць на дачку:

— Ты з глузду з'ехала! Паглядзі, што ў нас творыцца! Краны цякуць, тэлевізар сапсаваны, халадзільнік грыміць, а ты хочаш замуж за інжынера!..

Не, лепш я выйду за Баляслава

— На тваім месцы я выйшла б замуж за Пятра. Ён дакладна ведае, чаго хоча.

— Не, лепш я выйду за Баляслава. Ён добра ведае, што хачу я.

Мая жонка хлусіць

— Мая жонка мне хлусіць! — заяўляе Новак сябру ў бары.

— З чаго ты ўзяў? — пытае Кавальскі.

— Яна сказала, што ўчора была ў сваёй сяброўкі Монікі.

— Ну дык што? — працягвае сумнявацца Кавальскі.

— А тое, што ўчора ноччу з Монікай быў я! — з абурэннем сказаў Новак.

Урок

Жонка доўга лаяла мужа, што ён не здолеў дамагчыся высокага становішча ў жыцці, і ўрэшце завершыла:

— Уяві сабе, што каб цвёрда стаць на ногі, некаторыя спярша поўзаюць.

Як да сабакі

Суддзя:

— Чаму вы вырашылі развесціся са сваім мужам?

— Ён ставіўся да мяне, як да сабакі.

— У чым гэта праяўлялася?

— Патрабаваў вернасці...

Перашкода

Муж з жонкай прыходзяць да ўрача:

— Доктар, мы не можам задаволіць сябе ў сексуальным плане.

— А як вы гэта робіце?

— На правым баку.

— Дык паспрабуйце на левым, або на плячах.

— Тады ж не здолеем глядзець тэлевізар!

Прывабнасць

У час развода суддзя пытае:

— Было ж у вашага мужа нешта прывабнае, калі вы з ім ажаніліся?

— Так, але мы ўжо ўсё растрацілі, да апошняй капейкі.

Розныя густы

Гутараць дзве жанчыны. Адна пытае:

— Ты не ведаеш, чаму развяліся Кавальскія?

— Мабыць, таму, што ў іх розныя густы: ён любіць жанчын, а яна — мужчын.

Як падрыхтавацца?

— Ева, я запрасіў на вячэру некалькі сваіх супрацоўнікаў. Прыгатуй што-небудзь...

— Добра. Толькі як прыгатаваць? Каб яны яшчэ раз да нас прыйшлі ці каб ніколі болей не з'явіліся?

Казік пытае...

Седзячы на заднім сядзенні, Казік чуе, як яго бацькі спрачаюцца. Урэшце ён пытае:

— Тата! А хто табе падказаў, як весці машыну, пакуль ты не ажаніўся з мамай?

Пачатак

Кавальскі павучае сына:

— Ашукваць, Казік, непрыгожа! Калі я быў малы, ані разу не схлусіў!

— А з якога ўзросту ты пачаў, татачка?

Страхоўка

— Мама, чаму ты заўсёды стаіш ля акна тады, калі я спяваю?

— Каб суседзі не падумалі, што я цябе б'ю.

Падрыхтаваў Пятро СТЭФАНОВІЧ.

ШАХМАТЫ

Юбилей мастера

Исполнилось 85 лет со дня рождения самого известного шахматного композитора Беларуси, международного мастера Вацлава Евгеньевича Гебельта. Начав составлять задачи еще до войны, он опубликовал около 450 композиций, в большинстве двухходовых и трехходовых задач. В 1959 году Гебельт стал чемпионом СССР по разделу двухходовых задач. На различных конкурсах завоевал около 100 призов, в том числе 38 первых! Вот одна из задач белорусского проблемиста.

Белые: Крс2, Фf1, Cb7, Cc3, Ка7, Kd3(6).

Черные: Крс4, Фg6, Cf2, п.а6(4).

Мат в 4 хода.

Решение: 1. Кс8! Угроза 2. Kd6+ Ф:b6 3. Kb2+ Крс5 4. Ка4х 1...Cg3 2. Kb6+ Ф:b6 3. Kf2+ Крс5 4. Ке4х, 1...Сс5 2.Фf7+ Ф:f7 4. 3. Ке5+ Крb5 4. Сс6х. Композиция заняла первое место на 11-м командном первенстве СССР (1981—1982гг.).

От имени любителей шахмат — читателей газеты мы поздравляем Вацлава Евгеньевича с юбилеем и желаем ему доброго здоровья и успехов в творчестве!

Задача читателя

Ю.Бондаренко

Белые: Крf1, Фh8, Лh5, Ка4 (4).

Черные: Крd1, пп. с2, d2 (3).

Мат в 2 хода.

Публикуем двухходовую задачу-миниатюру, которую составил и прислал в редакцию участник нашего шахматного конкурса могилевчанин Юрий Бондаренко. Попробуйте найти ее решение. Свои ответы присылайте по адресу: 220030, Минск, ул.Энгельса, 34а, редакция газеты "Народная воля", "Шахматы".

1-й шахматный конкурс

Решение конкурсных заданий №17 и №18

Задание №17: в композиции Д.Ролу к цели ведет **1. Лf1!** Угроза 2. Се4 Л:е4 (2...fe 3. Kg4+ Крf5 4. Ле5х) 3. К:е4+ fe 4. Л:f4х. 1...Лb3 2. Cd5! (грозит 3. К:d7+ К:d7 4. Л:е6х) 2...Лh3+ 3. gh, 1...Cd6 2. Ce4 Се7 3. Kg4+, 1...Cg3 2. Се4 С:f2 3.g4, 1...Лd4 2. Се4 fe 3. Kg4+, 1...Лb1 2. Cd5 и 3. К:d7+, и мат следующим ходом.

Задание №18: четырехходовка Г.Боумы решается ходом **1. Ке2!** Цугцванг. 1...Лb3 2. Kf4 Лсс3 3.Kfd3+ Л:d3 4. Кс6х, 1...Лс2 2. Kd4 Лес3 3. Kdc6+ Л:с6 4. Kd3х.

Смотр молодых

В Минске в Национальном центре шахмат и шашек проходил открытый чемпионат республики среди молодых мастеров. В соревнованиях принимали участие 12 спортсменов. Кроме белорусских шахматистов, за призы и выполнение норматива международного мастера боролись спортсмены из России и Украины. В напряженной борьбе, исход которой выяснил лишь последний день соревнований, два участника — международный мастер минчанин Алексей Чернушевич и россиянин Илдар Низамов финишировали с одинаковым результатом — по 7,5 очка из 11 возможных. По дополнительным показателям победителем турнира стал шахматист из Казани, который выполнил норму международного мастера. Третьим финишировал минчанин международный мастер Валерий Смирнов. Всего пол-очка не хватило до нормы международного мастера минчанам — 18-летнему Сергею Михайловскому и 15-летнему Сергею Азарову, которые разделили 4—5 места.

За мінулы тыдзень курс долара на "чорным" рынку наяўнай валюты ў Мінску ўзрос амаль на 10 працэнтаў

На мінулым тыдні (4—10 студзеня) курс долара ЗША да беларускага рубля ўзрос на большасці сегментаў валютнага рынку.

Лідэрам росту аказаўся курс долара на "чорным" рынку наяўнай валюты ў Мінску — 9,7 працэнта (курс куплі павялічыўся з 250.000—255.000 да 275.000—280.000 рублёў, продажу — з 260.000—265.000 да 285.000—290.000 рублёў). Адначасова ў абменных пунктах камерцыйных банкаў кошт долара практычна не змяніўся (220.000—240.000 рублёў пры куплі, 240.000—250.000 рублёў пры продажы).

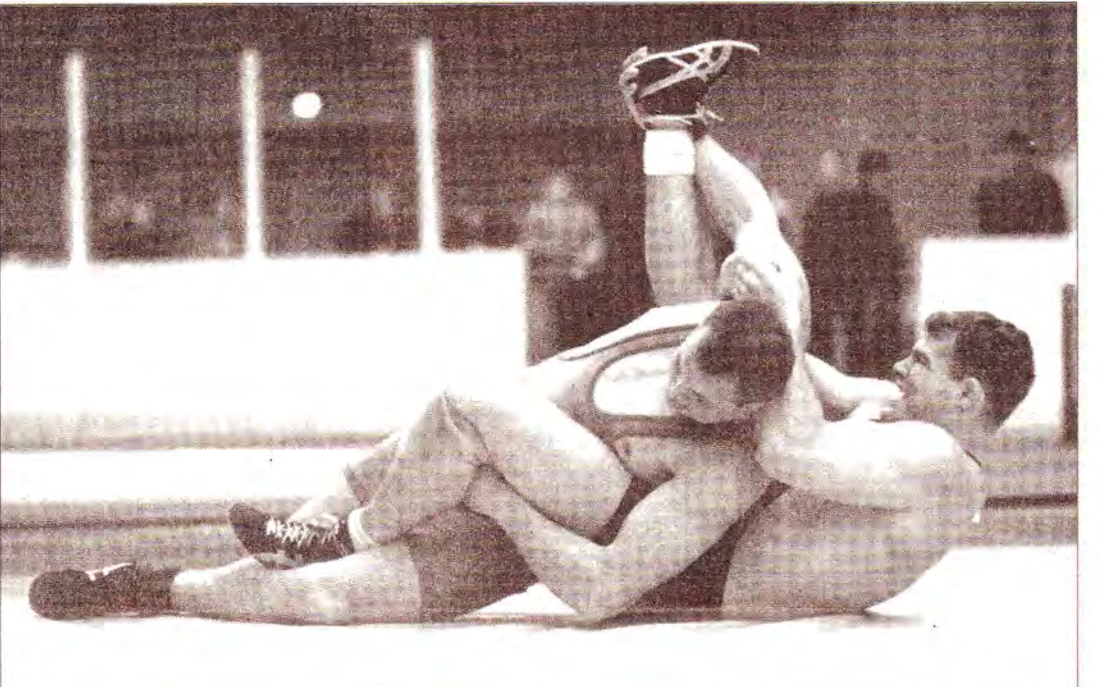
На асноўнай сесіі мінскай Міжбанкаўскай валютнай біржы курс долара павысіўся на 1,9 працэнта (з 107.000 да 109.000 рублёў), нямецкай маркі — на 3,0 працэнта (з 63.600 да 65.500 рублёў). Расійскі рубель патаннеў на 2,4 працэнта (з 5.100 да 4.980 рублёў).

На дадатковай сесіі курсы долара і ўкраінскай грыўны не змяніліся — 220.000 і 58.000 рублёў адпаведна. Нямецкая марка падаражэла на 0,9 працэнта (з 131.030 да 132.200 рублёў), расійскі рубель патаннеў на 4,2 працэнта (з 10.480 да 10.040 рублёў).

На "чорным" небіржавым рынку рэзідэнтаў курс долара застаўся на ранейшым узроўні (400.000—450.000 рублёў). Афіцыйны курс долара да расійскага рубля, які ўсталёўваецца Цэнтральным банкам Расійскай Федэрацыі, узрос за мінулы тыдзень на 6,1 працэнта (з 20,65 да 21,91 рубля).

Дзмітрый УЛАСАЎ, БелаПАН.

Стоп-кадр

Схватка.

Дажыліся!

Лекавы голад і... кадравы

Апошнім часам айчынная сістэма аховы здароўя адчувае востры недахоп патрэбных хворым медыкаментаў, сучаснага абсталявання і, як ні дзіўна, дэфіцыт высокакваліфікаваных спецыялістаў. Частку праблем улады вырашылі проста, дазволіўшы адкрыццё ў дзяржаўных аптэках валютных аддзелаў. Толькі вось іншым разам паставіць дакладны дыягназ і назначыць курс лячэння будзе няпроста.

Летась 17 урачоў прыехалі ў Оршу па размеркаванні і неўзабаве паехалі хто куды, бо не задаволіліся малымі заробкамі і адсутнасцю перспектыў атрымання ўласнага жылля. Нават у маладым горадзе Наваполацку больш за 20 медработнікаў — пенсійнага ўзросту. Яшчэ горш сітуацыя ў суседнім Полацку, дзе не хапае 52 дактароў у гарадской бальніцы, 29 спецыялістаў — у гарпаліклініцы, 15 — у анкалагічным дыспансеры, які абслугоўвае палову раёнаў Віцебшчыны, дзе ёсць уласны медінстытут і вопыт падрыхтоўкі кадраў для медыцыны. Але каго цяпер можа задаволіць звышнапружаная і адказная праца за 15—20 долараў у месяц, калі ў суседніх краінах зарабляюць непараўнальна больш. Без цэнтралізаванай, мэтавай падрыхтоўкі медработнікаў для канкрэтных клінік ужо ніяк не абысціся.

Уладзімір ШАЙКОЎ.

Крымінал

Накрылі падпольны вінзавод

Здаецца, усё прадугледзеў прадпрымальны жыхар Наваполацка, які, стаўшы фермерам, адкрыў у лясной глушы ў Расонскім раёне ў памяшканні былой зверафермы падпольны завод па вырабу спіртных напояў. У гэтай глухой, маланаселенай мясцовасці былі ўсе ўмовы, каб паставіць на паток прыгатаванне сурагатаў, ды не абы якіх. Сучасныя самагоншчыкі наладзіліся падрабляць каньяк "Белы бусел", віны "Херэс", "Венера", "Фрыстайл" і іншыя гатункі, мелі дастаткова тэхнічнага спірту, акцызных марак, неабходную тару, этыкеткі, прыстасаванні для разліву і закупорвання прадукцыі ў спецыяльныя бутэлькі.

Усё гэта багацце затрымала на досвітку зімовага дня спецыяльная брыгада супрацоўнікаў міліцыі Расонскага РАУС. На месцы было затрымана 9 дзялкоў спіртавога бізнесу, дзе апроч беларусаў, знаходзіўся украінец і двое малдаван. У іх было канфіскавана 9.780 бутэлек самаробнага каньяку, шмат падробнага віна. Доказамі злачыннай дзейнасці паслужаць і іншыя рэчы і прыстасаванні, знойдзеныя на месцы. Праваахоўным органам прадстаіць цікавая праца, каб разабрацца ў механізме існавання падпольнага вінзавода сярод лесу ў беларускай глыбінцы.

Уладзімір ШЫК.

Здарэнні

Угналі гарадскі аўтобус

Толькі на хвілінку заскочыў дадому вадзіцель аўтобуса-гармоніка "Ікарус" з першага аўтапарка Віцебска, як ягоная машына знікла ў цемлы студзеньскага вечара. Да пошукаў угнанага аўтобуса падключылася міліцыя і праз якую гадзіну знайшла яго перакуліўшымся ў кювеце паблізу адной з прыгарадных вёсак абласнога цэнтра. Адразу падняць вялікую машыну на наступны дзень не ўдалося і спецыялістам вядомага аварыйна-выратавальнага атрада "Віцязь", якія ўжо мелі летась падобны сумны вопыт. Прыйшлося задзейнічаць іншую, больш магутную тэхніку, каб вярнуць аўтобус на дарогу. Хто быў такім дзёрзкім аматарам язды з камфортам, пакажа следства па распачатай крымінальнай справе.

Летась на Віцебшчыне штодзень уганялася ў сярэднім крыху больш за адну аўтамашыну. Апроч расійскіх "Жыгулёў", часцей за іншых зніклі іншамаркі "Фольксваген" і "Аўдзі", быў зафіксаваны ўгон бамжом нават старэнькага "Запарожца". Выкраданне "Ікаруса" з прыцэпам даўно не назіралася ў міліцэйскай практыцы. Але хто ведае, што будзе наперадзе, паколькі год толькі распачынаецца.

Уладзімір ШЫТАЎ.

Среда, 13 января

Белорусское телевидение

6.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.15 Политические диалоги.
08.40 Потребительская корзина. Социально-экономическая программа.
09.00 Новости.
09.10 ТВ - школе. Белорусская литература. 7-й класс. Стихи Максима Богдановича.
09.40 Видеокурс английского языка. Передача 27-я.
10.05 Мультфильм.
10.15 Видимо-невидимо.
11.00 Новости.
11.10 Премьера телесериала Белорусского телевидения "Проклятый уютный дом". 1-я серия.
12.10 Око. О рекламе и не только...
12.30 "Зорная ростань". Телеконкурс молодых артистов эстрады.
13.00 Новости.
13.15 "Волшебница-елка". Благотворительное праздничное представление для детей на главной новогодней елке страны в Белорусском государственном цирке с участием Президента Республики Беларусь А.Г.Лукашенко.
14.45 "Наша марка". Док.фильм Белорусского телевидения.
15.00 Новости.
15.10 Сериал для детей. "Жизнь и приключения четырех друзей". 3-я серия.
15.40 Видеокурс французского языка. Передача 4-я.
16.05 "5х5". Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
16.35 Педагогический экран. Традиции в гимназическом образовании.
17.00 Новости (с сурдопереводом).
17.10 "А музыка звучит..." "Эхо жаркого лета..." По страницам фестиваля "Славянский базар в Витебске-98".
17.35 "Макаенка,9". Информационно-аналитическая передача по письмам телезрителей.
18.00 Премьера телесериала Белорусского телевидения "Проклятый уютный дом". 1-я серия.
19.00 Новости.
19.15 "Сегодня с вами..." Творческая группа "Чистый голос".
19.40 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Сокровищница новогодних потех". Праздничное телешоу.
23.45 Новости.
23.55 Белорусский хит-парад.
24.00 Королевская охота.
00.30 Волейбол. Лига чемпионов. Женщины. "Амкодор"(Минск) - "Дубровник"(Хорватия).

ОРТ

05.00 Телеканал "Доброе утро".
08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
08.15 "Жестокий ангел". Сериал.
09.15 Тема.
09.55 В мире животных.
10.35 "Мороз Иванович". Мультфильм.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 "Вместе".
14.15 Сериал "Новые приключения Синдбада".
14.50 Зов джунглей.
15.15 Детские анекдоты.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел". Сериал.
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.10 Человек и закон.
18.50 Сериал "Поющие в терновнике".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.50 Новогодняя ночь на ОРТ.
23.40 Новость дня.
23.55 Комедия "Закон есть закон".
01.30 Программа передач.

РОССИЯ

06.00, 08.30, 08.50 Доброе утро, Россия!
08.15 Дежурная часть.
08.35 "Программа передач".
08.55 Товары — почтой
09.00 Сериал "Санта-Барбара".
09.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести.
15.15 "Федорино горе". Мультфильм.
15.30 Сериал "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Компьютер.
17.20 "У Лукоморья".
18.30 "Городок".
19.35 Подробности.
19.45 "Аншлаг".
21.55 "Театр + TV".
23.30 "10 лет шоу-балету "Тодес".
00.55 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

07.00 Программа передач.
07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
07.25 Ноу-хау.
07.40 "Русская усадьба".
08.05 Романсы XVIII-XIX веков.
08.30 "Вверх по лестнице, ведущей вверх".
09.00, 15.00, 17.00 Новости.
09.05 "Песнь торжествующей любви".
10.00 "Парадоксы истории".
10.30 "Шекспир. XX век".
11.40 "Три девушки в голубом". Спектакль. 2-я серия.
13.10 "Без визы".
13.45 Концерт хора мальчиков Домского собора.
14.25 "Детский альбом". Мультфильм.
14.45 Мастера игрушки Фроловы.
15.05 Сериал "Машины превращений".
15.35 "Лукоморье".
15.55 "Ключи серебряные".
16.25 "Кто мы?".
17.05 "2003".
17.10 "Российский курьер".
17.50 "Осенние портреты".
18.15, 20.40, 22.10 "Летучая мышь".
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Дуэт".
20.20 После новостей...
21.55 "Тут шумят чужие города".
23.20 Программа передач.

НТВ

05.00 Сегодня утром.
08.10 Сериал "Скорая помощь".
09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.15 Худ. фильм "Король-олень".
10.30 Мультфильм.
10.40 "Среда".
11.20 "Старый телевизор".
13.25 Сериал "Госпожа следователь".
14.10 Сегоднячко.
15.20 Сериал "Захватчики".
16.10 "Сегоднячко". Красная стрела.
16.40 Сериал "Доктор Куин, женщина-врач".
17.30 Впрок.
17.40 Криминал.
18.40 Герой дня.
19.00 Боевик "Цель — президент".
21.40 Куклы.
22.05 НТВ — новогоднее телевидение.
23.10 Сегодня в полночь.
23.35 НТВ — новогоднее телевидение.
00.40 Комедия "Тривиальное чтиво".

8-й канал

18.00 Программа Кеннета Копланда.
18.30 Майкл Дудикоф в боевике "Одинокий десантник".
20.00 Уроки для Евы.
21.45 Х/ф "Лицо на мишени". 2-я серия.
21.30 Муз-парад.
22.00 Криминальная драма "Гнев и ярость".

ТВ-6

06.00 День за днем.
07.45, 16.40, 00.00 Дорожный патруль.
08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 00.15 ТСН-6.
08.10 Те Кто.
08.25, 17.30 Сериал "Третья планета от Солнца".
08.50, 18.00 Сериал "Полинезийские приключения".
09.45, 11.05, 13.35, 14.10 Телемагазин "Спасибо за покупку!".
10.10 Мультфильмы.
10.40 СВ-шоу.
11.15 Знак качества.
11.25 Вкусная передача "Пальчики оближешь".
12.10 Худ.фильм "Человек, который слишком много знал".
14.25 Сериал "Страсти".
15.20 Мультсериал "Головокружительные приключения Билли и Теда".
15.35 Сериал "Подростки с улицы Деграсси".
16.10 Диск-канал.
19.00 Новости дня.
19.30 Комедия "Хочу танцевать".
21.40 Юмористическая программа "Бис".
22.15 Новогоднее шоу "О мерах по выходу... и любви".
00.25 Звезды эстрады поздравляют с Новым годом!

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 55000 экз. Заказ №21